

แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๗๐) แก้ไข ครั้งที่ ๑

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

ที่ท้าการมองต์การบริหารส่วนขั้นตาบล ไทรหงส์

องค์การบริหารส่วนตำบลไทรหงส์

อำเภอคลองหาด จังหวัดสระบุรี

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง
เรื่อง แก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ครั้งที่ ๒

เพื่อให้แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง มีความสอดคล้องกับ
ยุทธศาสตร์ ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๓ (พ.ศ.๒๕๖๖ –
๒๕๗๐) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) แผนพัฒนา
ภาค/แผนพัฒนาなくลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต
จังหวัด และยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ในเชิงพื้นที่และเป็นการบูรณาการเชิง
ยุทธศาสตร์ เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ.๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด ๔ การแก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา ข้อ ๒๑ การ
แก้ไขแผนพัฒนาเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น “เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นได้เห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่นที่แก้ไขแล้ว
ให้ปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยเปิดเผยแพร่ในน้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นชอบ พร้อมทั้ง^๑
แจ้งสภาพท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัดทราบด้วย” จึงขอประกาศแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
ครั้งที่ ๒ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบท้ายประกาศนี้

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๙๗ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายศักดิ์ชัย แย้มโกสุม)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง

ແພນີ່ຜົນາທີ່ອັນດິນ (ພ.ສ.ພຊວມຫຼຸດໜັດ)

ແກ້ໄຂ ຄຣົງທີ່

ປະຈຳປຶກປະມານ ພ.ສ.ພຊວມ

คำนำ

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามรูปแบบหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๓/ว ๖๐๙๖ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ เมื่อมีราชกิจจานุเบกษา ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำมุ่งหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๓ มาจัดทำรายละเอียดที่มีความสอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด และยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนที่ ๒ ยุทธศาสตร์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนที่ ๓ การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติ โดยเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่นในการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๔ และข้อ ๒๑ มาดำเนินการโดยอนุโลมและให้ใช้เป็นการแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง ได้ดำเนินการแก้ไขความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๓๓ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แผนพัฒนาภาคตะวันออก แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ แผนพัฒนาจังหวัดสระแก้ว ยุทธศาสตร์การพัฒนาของอปท.ในเขตจังหวัดสระแก้ว และยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการปฏิบัติงานแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามระเบียบฯ หนังสือสั่งการ และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

นักวิเคราะห์ที่น้อยรายและแผนชำนาญการ
สำนักปลัด อปท.ไทรทอง

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์องค์กรปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐ (แก้ไข)

ข้อ ๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๓ พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐	๑
- ส่วนที่ ๑ บทบาท ความสำคัญและสถานะของแผน	๓
- ส่วนที่ ๒ บริบทการพัฒนาประเทศ	๕
- ส่วนที่ ๓ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และหมวดหมุนการพัฒนา	๑๖
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	๒๑
ข้อ ๑.๓ แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร/แผนพัฒนาจังหวัด	๒๒
- แผนพัฒนาภาค	๒๒
- แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร	๒๒
- แผนพัฒนาจังหวัด	๒๔
ข้อ ๒.๔ ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ในภาพรวม	๒๕

ส่วนที่ ๓

การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นและยุทธศาสตร์ระดับมหภาคเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ	๓๑
---	----

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๓.๑ ความเชื่อมโยงระหว่างหmundหมายการพัฒนากับเป้าหมายหลัก

หน้า
๖๐

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์องค์กรปกรองส่วนห้องถีน

ส่วนที่ ๒ ยุทธศาสตร์องค์กรปีงบประมาณท้องถิ่น (แก้ไขดังนี้)

ข้อ ๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐ รายละเอียดดังนี้

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องมีความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม (Strategy/linkage) ความเชื่อมโยงในเชิงยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อ กันเพื่อให้เกิดภาพรวม (Overview) การเชื่อมโยงจากจุดหนึ่งไปจุดหนึ่งในเชิงยุทธศาสตร์ โดยสามารถนำเข้าสู่ร้อยต่อที่เข้าหากันได้อย่างกลมกลืนแม้ว่าจะเรียกชื่อที่แตกต่างกันก็ตาม แต่ก็สามารถเดินทางไปด้วยกันได้ ในเชิงยุทธศาสตร์เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ระดับมหาภาคกับยุทธศาสตร์ขององค์กรปีงบประมาณท้องถิ่น ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๓) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) (๔) แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค (๕) ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปีงบประมาณท้องถิ่นในเขตจังหวัดและ (๖) ยุทธศาสตร์ขององค์กรปีงบประมาณท้องถิ่น การกำหนดและการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงองค์รวมที่นำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นจากยุทธศาสตร์ทุกระดับ มีความสัมพันธ์หรือเชื่อมโยงกันอย่างไรเพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับมหาภาคและยุทธศาสตร์ขององค์กรปีงบประมาณท้องถิ่นประกอบด้วย (๑) วิสัยทัศน์ (๒) ยุทธศาสตร์ (๓) เป้าประสงค์ (๔) ตัวชี้วัด (๕) ค่าเป้าหมาย (๖) กลยุทธ์ และ (๗) จุดยืนทางยุทธศาสตร์ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลให้รอง ได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ที่มีความเชื่อมของยุทธศาสตร์ ดังกล่าว และเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ด้วย โดยน้ำหมุดหมายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ มาจัดทำรายละเอียดที่มีความสอดคล้องหรือเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาค ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปีงบประมาณท้องถิ่นในเขตจังหวัด และยุทธศาสตร์ องค์กรปีงบประมาณท้องถิ่น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) มีสถานะเป็นแผนระดับที่ ๒ ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ และใช้เป็นกรอบสำหรับการจัดทำแผนระดับที่ ๓ เพื่อให้การดำเนินงานของภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องสามารถสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติตามกรอบระยะเวลาที่คาดหวังไว้ได้โดยพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ มีผลบังคับใช้ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ ส่งผลให้กรอบระยะเวลา ๕ ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ เริ่มต้น ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ครอบคลุมปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ซึ่งเป็นระยะ ๕ ปี ที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ อยู่บนความตั้งใจที่จะให้แผนมีจุดเน้นและเป้าหมายของการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม สามารถบ่งบอกทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนที่ประเทศรวมมุ่งไปในระยะ ๕ ปี ถัดไป โดยเป็นผลที่เกิดจากการกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งสถานะของทุนในมิติต่างๆ บทเรียนของการพัฒนาที่ผ่านมาตลอด จนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยและเงื่อนไขที่จะมีอิทธิพลต่อองค์ความพัฒนา ของประเทศ รวมถึงการสนับสนุนให้ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวางตั้งแต่ในขั้นตอนการกำหนดกรอบทิศทางของแผนไปจนถึงการยกร่างแผนออกจากนี้ การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ยังอยู่ในช่วงเวลาที่ทั่วโลกรวมถึงประเทศไทยต้องเผชิญกับข้อจำกัดหลากหลายประการที่เป็นผลลัพธ์เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ซึ่งไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชากร แต่ยังส่งผลให้เกิดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม นอกจากนี้ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ยังเป็นช่วงเวลาที่มีแนวโน้มของการพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้น การเป็นสังคมสูงวัยของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศ ดังนั้น การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศท่ามกลางกระแสโลกในมีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเดินต่อไปได้อย่างมั่นคงท่ามกลางความผันแปรที่เกิดขึ้นรอบด้าน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศไทยทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ในการกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่างๆ เพื่อให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเจตนา�ณีของยุทธศาสตร์ชาติ ได้ออาศัยหลักการและแนวคิด ๕ ประการ ดังนี้

๑. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสืบสาน รักษา ต่อยอดการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศอย่างมีเหตุผล ความพอประมาณ ภูมิคุ้มกัน บนฐานของความรู้ คุณธรรม และความเพียร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์และเงื่อนไข ระดับประเทศและระดับโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ และศักยภาพของทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความสมดุล ในมิติต่าง ๆ ทั้งความสมดุลระหว่างการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศกับความสามารถ ในการเพิ่งตนเองได้อย่างมั่นคง ความสมดุลของการกระจายโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มคน และพื้นที่ และความสมดุลทางธรรมชาติ เพื่อให้คนอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการบริหารจัดการองค์พยายามพัฒนา ๓ ระดับ ประกอบด้วย ความต้องการรับรักษาความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายในประเทศ นอกจากนี้ในการวางแผนและการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติต้องอาศัย องค์ความรู้ทางวิชาการที่รอบด้านและพิจารณาด้วยความรอบคอบ ควบคู่กับการยึดถือผลประโยชน์ ของประชาชนส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และมุ่งมั่นผลักดันให้การพัฒนาบรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้

๒. การสร้างความสามารถในการ “ล้มเหลว ลูกไว” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาใน ๓ ระดับ ประกอบด้วย

(๑) การพร้อมรับ หรือ ระดับ “อยู่รอด” 在การแก้ไขข้อจำกัดหรือจุดอ่อนที่มีอยู่ ซึ่งเป็นผลให้ประชาชนประสบความยากลำบากในการดำรงชีวิต หรือทำให้ประเทศมีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลง จากภายนอก และภายใน รวมถึงการสร้างความพร้อมในทุกระดับในการรับมือกับภัยวิกฤติที่อาจเกิดขึ้น ให้สามารถฟื้นคืนสู่ภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว

(๒) การปรับตัว หรือ ระดับ “พอเพียง” 在การปรับเปลี่ยน ปัจจัยที่จำเป็นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน พื้นที่ และประเทศ รวมถึงปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาให้สอดรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลง ของโลกยุคใหม่ และ ๓) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมเติบโตอย่างยั่งยืน หรือ ระดับ “ยั่งยืน” ใน การผลักดัน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในมิติต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความสามารถของบุคคลและสังคม ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเพื่อสนับสนุนให้ประเทศสามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๓. เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาที่อยู่ บนพื้นฐานของแนวคิด “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” มุ่งเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งในมิติ ของการมีปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ การมีสภาพแวดล้อมที่ดี การมีปัจจัย สนับสนุนให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การมีโอกาสที่จะใช้ศักยภาพของตน ในการสร้างความเป็นอยู่ที่ดี และการมุ่งส่งต่อ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไป

๔. การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว โดยให้ความสำคัญกับ การประยุกต์ใช่องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การให้บริการ และการบริโภคเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๑

บทบาท ความสำคัญ และสถานะของแผน

การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยก่อนที่จะมีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ได้อาศัยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแผนหลักเพื่อเป็นกรอบในการวางแผนปฏิบัติราชการและแผนในระดับปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา จึงกำหนดประเด็นการพัฒนาประเทศในภาพกว้างที่ต้องครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทุกระดับสามารถเชื่อมโยงภารกิจและจัดทำแผนปฏิบัติราชการและคำของบประมาณให้อยู่ภายใต้การอุปนายกฯ ให้การสนับสนุนเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ดังนั้น จุดเน้นของแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมาจึงมุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแต่ละด้านเป็นหลัก เพื่อมุ่งหมายให้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนการพัฒนาของแต่ละมิตินำไปสู่การบูรณาการผลรวมที่สนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน และส่งผลให้ประเทศบรรลุเป้าหมายในภาพใหญ่ที่กำหนดขึ้นภายใต้แผนพัฒนาฯ ตามลำดับ

อย่างไรก็ตี นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นมา รูปแบบการจัดทำแผนเพื่อวางแผนการอุปทานการพัฒนาประเทศได้มีการปรับเปลี่ยนไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยมาตรา ๖๕ ภายใต้หมวดแนวโน้มนโยบายแห่งรัฐ ได้กำหนดให้ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ และครอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ การถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบนั้น ยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นแผนระดับที่ ๑ จะทำหน้าที่เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในภาพรวมที่ครอบคลุมการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

โดยมี แผนระดับที่ ๒ เป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ของยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่าง ๆ โดยคำนึงถึงประเด็นร่วมหรือประเด็นตัดข้ามระหว่างยุทธศาสตร์และการประสานเชื่อมโยงเป้าหมายของแต่ละแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติให้มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แผนการปฏิรูปประเทศ ทำหน้าที่เป็นแผนที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยน แก้ไขปัญหาอุปสรรคเร่งด่วนเชิงโครงสร้าง กลไก หรือกฎระเบียบ เพื่อให้รากฐานการพัฒนาภายใต้ประเทศไทยมีความเหมาะสม เท่าทันกับบริบทการพัฒนาที่ประเทศไทยต้องการมุ่งเน้น

ขณะที่นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นกรอบหรือพื้นที่ในการดำเนินการป้องกัน จังหวัด แก้ไข หรือ รับยับยั้งภัยคุกคามเพื่อรักษาความมั่นคงแห่งชาติ และมี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็น แผนระบุพื้นที่ ให้ความสำคัญและมุ่งดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติ โดยคำนึงถึงพลวัตและเงื่อนไขการพัฒนาที่ประเทศควรให้ความสำคัญและมุ่งส่วนที่เกี่ยวข้องปรับจุดเน้นการดำเนินงานมุ่งสู่การเสริมสร้างความสามารถของประเทศให้สอดรับ ปรับตัวเข้ากับเงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไป โดยระบุพื้นที่การพัฒนาอย่างชัดเจน ส่งผลให้การพัฒนาประเทศตั้งแต่ระดับพื้นที่ โครงสร้าง นโยบาย ตลอดจนกลยุทธ์และกลไกในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติมีความเชื่อมโยงกันทุกระดับ และจะเป็นพลังในการนำพาประเทศไปสู่การบรรลุเป้าหมายระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ ประเด็นการพัฒนาที่สำคัญนอกเหนือจากที่ระบุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะยังคงได้รับการเน้นย้ำให้ความสำคัญและขับเคลื่อนผ่านแผนระดับ ๒ อีก ๑ ที่อยู่ในระบบเดียวกัน โดยแผนระดับที่ ๒ ทั้ง ๔ แผน จะเป็นกลไกที่ช่วยถ่ายทอดแนวทางการขับเคลื่อนประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติในแผนระดับที่ ๓ ซึ่งเป็นแผนเชิงปฏิบัติที่ระบุการดำเนินงานภายใต้แผนงาน โครงการที่มีความชัดเจนตามภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อที่จะสนับสนุนให้แผนระดับที่ ๒ และยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้บนความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของแผนทุกระดับ

แผนระดับที่ ๒

ดังนั้น เพื่อให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) สามารถระบุ
ทิศทางและประเด็นการพัฒนาที่ประเทศไทยให้ความสำคัญและมุ่งดำเนินการในระยะ ๕ ปีที่สองของยุทธศาสตร์
ชาติ จึงจำเป็นต้องมีการปรับกระบวนการทัศน์ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ให้เป็นแผน
ที่มีความชัดเจนในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่ต้องการมุ่งเน้นและบรรลุผลภายใต้หัวเวลา
ของแผน ให้สามารถซึชัดถึงเป้าหมายหลักที่ประเทศไทยต้องดำเนินการให้เกิดผล และเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายย่อยใน
มิติที่เกี่ยวข้องแต่ละด้านที่ต้องเร่งดำเนินการหรือต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เป้าหมายหลักบรรลุผล สามารถ
เสริมสร้างให้ประเทศไทยสามารถปรับปรุงจุดอ่อน ลดข้อจำกัดที่มีอยู่เดิม และพัฒนาศักยภาพให้สอดรับกับพลวัตและ
เงื่อนไขใหม่ของโลก เพื่อให้ประเทศไทยสามารถเดินต่อไปได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ท่ามกลางกระแสการ
เปลี่ยนแปลง ความไม่แน่นอน และความซับซ้อนที่มากขึ้นของโลกยุคใหม่

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓ จึงได้ถูกจัดทำขึ้น ให้เป็นแผนที่มีความชัดเจนในการกำหนดทิศทางและเป้าหมาย การพัฒนาประเทศที่ต้องการมุ่งเน้น โดยเริ่มต้นจากการสังเคราะห์ วิเคราะห์แนวโน้ม พร้อมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งภายในประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก เพื่อประเมินความท้าทายและโอกาสในการพัฒนาประเทศภายใต้บริบทเงื่อนไขข้อจำกัดที่ประเทศไทยต้องเผชิญอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยพิจารณาองค์ประกอบของการพัฒนาประเทศในมิติต้านต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงหรือเป็นองค์ประกอบของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติอย่างรอบด้าน ก่อนนำมาสู่การกำหนดจุดเน้นเชิงเป้าหมายที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญและมุ่งเน้นดำเนินงานให้บรรลุผลในระยะของแผนพัฒนาฯ เพื่อให้ประเทศไทยร่วมเดินทางไปอย่างยั่งยืน และสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

ส่วนที่ ๒

บริบทการพัฒนาประเทศ

การพิจารณาแนวทางการพัฒนาประเทศในช่วงเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ จำเป็นที่จะต้องอาศัยความเข้าใจในบริบทสถานการณ์การพัฒนาประเทศไทย ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการรับมือกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีความผันแปรสูงและเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาและสามารถเป็นได้ทั้งโอกาสที่ช่วยเสริมสร้างประโยชน์ หรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์วิกฤติที่ส่งผลกระทบบุนแรงทั่วโลกทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ยิ่งเป็นแรงกระตุ้นให้ประเทศไทยต้องเร่งดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายโดยเร็วภายในได้การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การสังเคราะห์บริบทการพัฒนาร่วมดึงสถานะของทุนในมิติต่าง ๆ ของประเทศไทยในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมาจากการรวม ประมวลผลการพัฒนาประเทศภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งยังคงมีหลายประเด็นที่ต้องได้รับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการประเมินผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ที่นำมายังการเปลี่ยนแปลงจากทัศน์ของการพัฒนาทั่วโลกไปอย่างสิ้นเชิง และส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในหลากหลายมิติ ตลอดจนการคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกที่สำคัญหลายประการที่คาดว่าจะส่งผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทยต่อไปในอนาคต เพื่อให้สามารถประเมินทิศทางและรูปแบบของเงื่อนไขสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งสถานะของทุนในมิติต่าง ๆ ของประเทศไทยในปัจจุบันที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ทิศทางที่มุ่งหวัง และเตรียมความพร้อมในการปรับตัวท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่มีความซับซ้อนมากขึ้นของโลกยุคใหม่ โดยการวางแผนยุทธิ์การพัฒนาประเทศที่มีจุดเน้นชัดเจนและเหมาะสมกับบริบททั้งภายในและภายนอกประเทศไทยอย่างรอบด้าน เพื่อปรับแก้ไขข้อจำกัดเดิม และใช้ศักยภาพที่มีในการสร้างสรรค์โอกาสที่จะเติบโตต่อไปอย่างยั่งยืน ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนได้อย่างเท่าทัน เพื่อให้เกิดการกระจายประโยชน์ที่เกิดขึ้นไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ในประเทศไทยได้อย่างเท่าเทียมและเป็นรูปธรรม

๒.๑ บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยประสิทธิภาพ ที่อาศัยประสิทธิภาพของภาคการผลิตและคุณภาพสินค้าในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาปัจจัยสนับสนุน อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การฝึกอบรมแรงงาน ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ขนาดของตลาด การพัฒนาตลาดการเงิน ความพร้อมของเทคโนโลยี ซึ่งแม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังคงประสบปัญหาด้านประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร รวมทั้งยังมีอุปสรรคในการยกระดับประสิทธิภาพของตลาดสินค้า ตลาดแรงงาน และประสิทธิภาพของภาครัฐ ที่มีความล่าช้าเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศที่เริ่มพัฒนาในช่วงเวลาเดียวกันและสามารถก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้สูงได้สำเร็จไปแล้วในช่วงก่อนหน้า ส่งผลให้ประเทศไทยติดกับดักประเทศรายได้ปานกลางมาเป็นเวลานาน จากการจัดสรรงรรภทางว่างภาคเศรษฐกิจที่ผ่านมาที่ทำให้รูปแบบการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในช่วงที่ผ่านมาไม่สามารถขับเคลื่อนสู่การเป็นประเทศรายได้สูง อีกทั้งยังไม่สามารถตอบสนองต่อโอกาสและทิศทางแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ แม้ว่าประเทศไทยจะมีจุดแข็งในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยการใช้กลไกทางการคลัง และการบริหารจัดการนโยบายภาครัฐ แต่ยังคงมีปัญหาจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง อาทิ การพึ่งพาต่างประเทศในสัดส่วนสูง หั้งเงินลงทุน เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต ตลาดสำหรับการส่งออก แต่บทบาทและอำนาจต่อรองในห่วงโซ่มูลค่าโลกอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งขีดจำกัดเชิงผลิตภาพของเศรษฐกิจโดยรวมที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับรายได้ และส่งผลให้เศรษฐกิจไทยมีความอ่อนไหวต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหลายประการ

โดยภาคการผลิตอุตสาหกรรม ที่เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยเติบโตข้ามเมือง เทียบกับประเทศอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน อุตสาหกรรมไทยส่วนใหญ่ยังคงเป็นการรับจ้างผลิตหรืออยู่ในภาคการผลิตเดิมที่สร้างมูลค่าเพิ่มไม่มากนัก ข้อจำกัดของผลิตภัณฑ์แรงงานและความเข้มข้นของการใช้เทคโนโลยีระดับการลงทุนในทรัพย์สินทางปัญญาและการสะสมทุนยังไม่เพียงพอต่อการส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีด้วยตนเอง ส่วนอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการพัฒนาสู่อุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งอาทัยการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมหรือใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในไทยยังมีขนาดเล็กและมีสัดส่วนมูลค่าเพิ่มที่สร้างรายได้ในประเทศและการใช้วัตถุดิบในประเทศไม่สูง เนื่องจากไม่ได้เป็นเจ้าของเทคโนโลยีหรือวัตถุดิบหลักโดยตรงและมีข้อจำกัดในการรับถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยพบว่า ผลิตภัณฑ์การผลิตรวม ของไทยขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๒.๑ ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าก่อนคุณประเทศรายได้ปานกลางระดับสูงอื่น ๆ จากข้อจำกัดในการพัฒนาทักษะและคุณภาพแรงงาน การเพิ่มผลิตภัณฑ์ผลิตรวมของไทยจึงเป็นไปอย่างล้าช้าและมีแนวโน้มที่จะต้องเผชิญกับความเสี่ยงจากการแสวงหาความท้าทายต่อไป อาทิ พัฒนาการที่รวดเร็วของเทคโนโลยี โครงสร้างประชากรและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ความขัดแย้งของ การค้าโลกที่ทำให้การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้น ขณะที่ ภาคบริการ ส่วนใหญ่ยังมีรูปแบบดั้งเดิมที่ใช้แรงงานทักษะน้อยเป็นหลัก ไม่เน้นการใช้เทคโนโลยี จึงเป็นการให้บริการด้วยการใช้กำลังแรงงานที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้ต่ำ และเติบโตในเชิงของปริมาณมากกว่าคุณภาพ ส่วนภาคบริการสมัยใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและทักษะแรงงานขั้นสูงยังมีขนาดเล็ก

เมื่อโลกต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจในเกือบทุกสาขา พบว่าเศรษฐกิจไทยมีความอ่อนไหวต่อภาวะเศรษฐกิจระหว่างประเทศในระดับสูง โดยในปี ๒๕๖๓ เศรษฐกิจไทยหดตัวลงถึงร้อยละ ๖.๑ ซึ่งรุนแรงกว่าประเทศส่วนใหญ่ในโลกที่มีค่าเฉลี่ยการหดตัวทางเศรษฐกิจเพียงร้อยละ ๓.๕ โดยภาคบริการของไทยที่นักลงทุนต่างชาติหันมาลงทุนในภาคการผลิตมากที่สุด โดยหดตัวลงถึงร้อยละ ๗.๔ โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวซึ่งมีความสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจไทย จากรายได้จากการท่องเที่ยวต่างชาติที่ลดลง ๒.๘๘ ล้านล้านบาทในปี ๒๕๖๓ ส่งผลถึงร้อยละ ๗๐ ต่อการหดตัวของเศรษฐกิจทั้งประเทศ สำหรับภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบของลงนาม คือ ภาคอุตสาหกรรมหดตัวลงร้อยละ ๕.๙ และภาคเกษตรกรรมหดตัวลงร้อยละ ๓.๖ ซึ่งความเสียหายทางเศรษฐกิจในวงกว้างนี้ส่งผลกระทบต่อตลาดแรงงานอย่างหลักเลี่ยงไม่ได้ เป็นเหตุให้อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้น ข่าวโน้มน้าวทำการทำงานลดลง และส่งผลให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่อยู่ในระดับสูงอยู่แล้ว มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ความสามารถในการชำระหนี้ของหัวภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจไทย มีความประาะบมากขึ้น โดยเฉพาะครัวเรือนกลุ่มประยะงค์ที่มีรายได้น้อย ที่มีอัตราการก่อหนี้ระยะสั้นเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งเป็นหนี้ที่ไม่ได้สร้างรายได้และมีภาระผ่อนต่อเดือนสูงเพิ่มมากขึ้น จึงมีความอ่อนไหวต่อรายได้ที่ถูกกระทบโดยตรง ซึ่งภาระหนี้ภาคครัวเรือนที่เพิ่มขึ้นอาจส่งผลฉุกเฉินต่อเศรษฐกิจไทย อย่างต่อเนื่อง ในอนาคต และส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของไทยในภาพรวมต่อไปได้ สะท้อนให้เห็นถึงความประยะงค์ของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย ที่มีข้อจำกัดในการรองรับสถานการณ์วิกฤตและบริบทการเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อมในการแข่งขันที่รุนแรงยิ่งขึ้น โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ประยะงค์และข้อจำกัดในการสร้างมูลค่าเพิ่มภายในประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่เหนี่ยวรั้งการพัฒนาอุตสาหกรรมและการเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมการแข่งขันในเวทีโลก ที่เข้มข้นจากการท้าทายของการเปลี่ยนแปลงบริบทโลกยุคใหม่ทั้งทางเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภค โดยการจัดอันดับโดยสถาบันการจัดการนานาชาติในปี ๒๕๖๔ พบว่า ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจอยู่ในอันดับที่ ๒๘ จากทั้งหมด ๖๕ ประเทศ/เขตเศรษฐกิจทั่วโลก ลดลงจากอันดับที่ ๒๗ เมื่อปี ๒๕๖๐ ส่วนหนึ่งมาจากการที่ระบบเศรษฐกิจไทยเน้นแข่งขันด้านต้นทุนและราคามากกว่าการลงทุนพัฒนาเชิงคุณภาพหรือการสร้างคุณค่า ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อโอกาสที่มานะจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกได้อย่างเต็มที่ ทั้งกระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว รวมถึงรูปแบบการใช้ชีวิตบนความปกติใหม่ ที่เป็นปัจจัยเร่งให้ธุรกิจออนไลน์ในไทยเติบโตอย่างก้าวกระโดด แต่กลับถูกครอบคลุมโดยแพลตฟอร์มต่างชาติ ก่อให้เกิดการแข่งขันด้านราคาและการเข้าถึงต้นทุนสินค้าจากต่างชาติที่ถูกกว่า การนำเทคโนโลยีระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์

เข้ามายังทุกแห่งงานมากขึ้นในหลายสาขาวิชาการผลิต ในขณะที่แรงงานส่วนใหญ่ยังขาดทักษะและความรู้ที่เหมาะสม และมีภาระการหดตัวของกำลังแรงงานจากการเป็นสังคมสูงวัย ในขณะที่หลายประเทศหัวใจโลกดำเนินนโยบายยกระดับการปักป้องทางการค้าและลดการพึ่งพาการนำเข้า ซึ่งทั้งหมดนี้อาจเป็นปัจจัยกดดันการเติบโตทางเศรษฐกิจจากการส่งออกของไทยได้ในอนาคต

อย่างไรก็ตี แม้จะมีข้อจำกัดและความท้าทายเชิงโครงสร้างหลายประการ แต่ประเทศไทยยังคงมีสถานะของทุนทางเศรษฐกิจที่มีศักยภาพ จากการมีพื้นฐานทางทรัพยากรที่ดี มีโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ที่ได้รับการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าได้มาตรฐานสากล และมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าและบริการตามความต้องการของตลาดโลก ซึ่งเป็นปัจจัยรองรับการปรับตัวเพื่อสร้างประโยชน์จากโอกาสที่มาพร้อมกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกอันจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความต้องการของผู้บริโภค การเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ การปรับห่วงโซ่อุปทาน และการย้ายฐานการผลิต อาทิ การเข้าสู่ยุคดิจิทัลจะสร้างงานใหม่ ๆ ที่ต้องการทักษะด้านเทคโนโลยีและเพิ่มความต้องการสินค้าอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะมากขึ้น การเข้าสู่สังคมสูงวัยส่งผลให้สินค้าและบริการในอุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพเป็นที่ต้องการเพิ่มขึ้นทั่วโลก กระแสความตระหนักด้านสุขภาพจะเพิ่มอุปสงค์ต่อสินค้าเกษตรปลอดภัยและผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ ตลอดจนความใส่ใจในสิ่งแวดล้อมจะเพิ่มความต้องการใช้พลังงานสะอาด ยานยนต์ไฟฟ้า รวมถึงสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งนำมายังการผลักดันให้ภาคธุรกิจเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและใส่ใจกับความยั่งยืนมากขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยในการโยกย้ายทรัพยากรจากฐานการผลิตเดิมไปสู่การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจากการขับเคลื่อนภาคการผลิตและบริการแห่งอนาคตที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงและให้ความสำคัญกับความยั่งยืนตามแนวทางและเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ

การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงจำเป็นต้องเร่งรัดผลักดันการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคการผลิตเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยนวัตกรรมและมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่เน้นการสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการเชิงคุณภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการกระจายผลประโยชน์สู่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายในประเทศอย่างทั่วถึงและเป็นรูปธรรม โดยต่อยอดแนวคิดในการพลิกโฉมประเทศไทยสู่นโยบายและแผนในระดับต่าง ๆ ที่สนับสนุนการยกระดับภาคการผลิตสู่อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ทั้งเพื่อพัฒนาสภาวะทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ และผลักดันการพัฒนาสาขาวิชาการผลิตที่จะมีบทบาทในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะต่อไป โดยเร่งต่อยอดอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพและมีความได้เปรียบ ประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีในการยกระดับผลิตภาพในภาพรวมให้สามารถผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นได้ในระยะเวลาที่สั้นลง โดยการลงทุนวิจัยและพัฒนาต่อยอดจากองค์ความรู้เดิมเพื่อสร้างนวัตกรรมให้เกิดเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของไทยที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน พร้อมไปกับการสร้างอุตสาหกรรมใหม่แห่งอนาคตที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้ากับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก เพื่อลดข้อจำกัดด้านขนาดของกำลังซื้อภายในประเทศที่มีแนวโน้มหดตัวลง โดยการผลักดันให้มีการพัฒนาคุณภาพปัจจัยการผลิต พร้อมทั้งเสริมสร้างนิเวศการแข่งขันที่เป็นธรรม ยกระดับการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าโลก ตลอดจนใช้ประโยชน์จากระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ไทยได้มีการวางแผนไว้แล้วให้เต็มประสิทธิภาพ พร้อมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสร้างนวัตกรรมเพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ของแรงงาน ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนสู่อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง การพัฒนาในระยะต่อไปจึงอยู่ที่การเพิ่มศักยภาพของภาคการผลิต รวมถึงเร่งยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการหลักของไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลงห่วงโซ่มูลค่าโลก โดยมุ่งเป้าในการเร่งพัฒนาภาคการผลิตและบริการเป้าหมายรายสาขาที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ๑) การยกระดับภาคการเกษตรสู่การผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการเพิ่มผลิตภาพ ลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ และเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตสู่อุตสาหกรรมอาหารมูลค่าสูง ๒) การปรับเปลี่ยนภาคการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นภาคบริการที่สำคัญของไทยให้เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

โดยส่งเสริมการห้องเรียนที่เน้นคุณภาพ คุณค่า และความยั่งยืนมากกว่าปริมาณจากการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริการที่สอดรับกับพัฒนาและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ ๓) การเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมยานยนต์สู่ยานยนต์ไฟฟ้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยสนับสนุนการลงทุนวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทย พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานและปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ อย่างเป็นระบบ ๔) การผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง โดยส่งเสริมการผลิตบุคลากร ยกระดับมาตรฐาน รวมถึงสนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์ต่อยอดจากผลการศึกษาวิจัยและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาใช้ในกระบวนการการรักษาพยาบาลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในการยกระดับสู่การให้บริการบนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง ๕) การดำเนินยุทธศาสตร์ให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยเร่งยกระดับการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ทั้งในและระหว่างประเทศ พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและโลจิสติกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน และ ๖) การเร่งยกระดับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของไทยให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน โดยปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมเข้มค่อนดักเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ของไทยจากการรับจ้างผลิตไปสู่การคิดค้นออกแบบและเป็นเจ้าของเทคโนโลยีด้วยตนเอง

๒.๒ บริบทการพัฒนาประเทศไทยในมิติต้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์

จากการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจนในภาพรวม และมีแนวโน้มสัดส่วนและจำนวนคนจนในไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยภายในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ พบร่วม สามารถลดสัดส่วนคนจนลงจากร้อยละ ๔.๖ ในปี ๒๕๕๘ เหลือร้อยละ ๖.๔๙ ในปี ๒๕๖๗ อย่างไรก็ตี เนื่องจากข้อจำกัดด้านข้อมูลระดับประเทศไทยในระยะยาว การติดตามประเมินผลการแก้ไขปัญหาความยากจนที่ผ่านมาส่วนใหญ่จึงเป็นค่าเฉลี่ยในภาพรวม ซึ่งไม่สามารถอธิบายผลลัพธ์ของความยากจนได้ว่าครัวเรือนยากจนที่ต้องการความช่วยเหลือที่สุดจะสามารถหลุดพ้นความยากจนได้หรือไม่ โดยกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำสุดมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๔.๖ ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่เฉลี่ยร้อยละ ๑๕ ต่อปี โดยปัจจัยสำคัญมาจากการกระจายผลประโยชน์จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่ทั่วถึง รายได้ประชาชาติที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจจึงไม่ได้ถูกจัดสรรให้แก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม และมีคนจนที่ยังคงติดอยู่ในกับดักความยากจนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ที่ก่อให้เกิดภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ได้ส่งผลให้จำนวนคนจนเพิ่มสูงขึ้น โอกาสในการหลุดพ้นจากกับดักความยากจนเป็นไปได้ยากขึ้น จนมีแนวโน้มที่จะส่งต่อความยากจนเข้ามารุ่นไปยังลูกหลาน และยังเป็นการตอกย้ำปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมไทย ทั้งความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษาและการพัฒนาทักษะแรงงานที่มีคุณภาพ ความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณูปโภค รวมไปถึงการขาดหลักประกันและสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่เพียงพอต่อการสร้างความมั่นคงในชีวิต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของประเทศไทยในระยะยาวได้ การกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เท่าเทียมของประเทศไทยก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ทั้งในส่วนของ ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ระหว่างคนจนและคนรวยในระดับสูง ที่พบว่ารายได้เฉลี่ยระหว่างกลุ่มคนที่จนที่สุดกับกลุ่มที่มีฐานะดีที่สุดมีความแตกต่างกันเกือบ ๑๖ เท่า โดยกลุ่มรายได้สูงมีการเติบโตของรายได้ที่สูงขึ้นเร็วกว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อย ในขณะที่ผู้มีรายได้น้อยมีการก่อหนี้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กลุ่มผู้มีรายได้สูงจึงมีโอกาสออมเงินและลงทุนในสินทรัพย์มากกว่า ส่งผลให้เกิดความไม่เสมอภาคของการถือครองทรัพย์สิน โดยกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ มีการถือครองสินทรัพย์ในประเทศไทยที่มีมูลค่าสูงถึงเกือบ ๑ ใน ๓ ของทรัพย์สินรวมทั้งประเทศไทย บ่งบอกถึง ความเหลื่อมล้ำด้านความมั่งคั่ง ซึ่งมีสาเหตุที่สำคัญส่วนหนึ่งมาจากรูปแบบการกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ไม่ทั่วถึงในช่วงที่ผ่านมา อิกทั้งยังพบ ความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ จากการเจริญเติบโตและกระจายตัวทางเศรษฐกิจในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

ซึ่งสัดส่วนรายได้ส่วนใหญ่มาจากการผลิตอุตสาหกรรมและการค้า ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือซึ่งมีสัดส่วนประชากรถึง ๑ ใน ๓ ของทั้งประเทศ มีสัดส่วนรายได้ส่วนใหญ่มาจากการเกษตรกรรม กลับมีขนาดเศรษฐกิจต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ กว่า ๒ เท่า และต่ำกว่ากรุงเทพฯ และปริมณฑล ถึง ๓ - ๔ เท่า ซึ่งนอกจากจะเป็นผลจากการกระฉูกตัวของความเจริญทางเศรษฐกิจแล้ว ยังมีความแตกต่างด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดสรรทรัพยากร และคุณภาพทุนมนุษย์ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยกรุงเทพฯ และภาคกลาง มีดัชนีความก้าวหน้าของคนสูงกว่าภูมิภาคอื่น เกือบทุกด้าน สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ อาทิ ด้านสุขภาพ การศึกษา ชีวิตการทำงาน รายได้ ตลอดจนการคุณภาพและการสื่อสาร นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีปัญหา ความเหลื่อมล้ำในการดำเนินธุรกิจ ระหว่างกิจการที่มีขนาดต่างกันในระดับสูง โดยกิจการรายใหญ่ของไทยที่เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของประเทศไทยยังคงมีความสามารถในการผลิตต่ำกว่าบริษัทชั้นนำดิจิทัลที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีจำนวนกว่าร้อยละ ๘๕ ของกิจการทั้งหมดและจ้างงานกว่าร้อยละ ๗๐ ของการจ้างงานทั้งหมดในประเทศไทย กลับมีสัดส่วนมูลค่าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยเพียงร้อยละ ๓๕.๒ ในปี ๒๕๖๓ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังไม่สามารถเพิ่มบทบาทให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ที่ร้อยละ ๕๐ โดยข้อจำกัดในการเติบโตของวิสาหกิจขนาดย่อมที่ไม่สามารถพัฒนาสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางได้ ประกอบด้วย การเข้าถึงเงินทุนเพื่อขยายกิจการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และระบบบริหารจัดการ ความเข้มข้นของการใช้เทคโนโลยี หรือการขยายตัว ทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น สะท้อนถึงปัญหาการขาดความสามารถในการปรับตัวและใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย ทั้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติของประเทศไทยถูกฉายภาพให้เด่นชัดและทวีความรุนแรงมากขึ้น เมื่อต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ โดยพบว่าคนจนและผู้ด้อยโอกาส ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงมากกว่าประชากรทั่วไป เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวไม่มีเงินออมและขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีโอกาสสูญเสียงานได้ง่าย อีกทั้งยังมีความเสี่ยงทางสุขภาพสูงจากการเข้าถึงการบริการสุขภาพและสาธารณสุขและการเมืองย่ออาศัยที่มีสภาพแวดล้อมไม่ถูกสุขลักษณะ โดยไม่สามารถเข้าถึงอุปกรณ์สำหรับป้องกันและควบคุมโรคได้เท่าผู้ที่มีฐานะดี ในขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยียังอาจนำมาซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล เนื่องจากขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ ขาดทักษะดิจิทัล ขาดทุนในการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้ยังขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ ๆ การเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรม พัฒนาทักษะ หรือการทั้งการได้รับมาตรฐานการคุณภาพและวิเคราะห์เชิงนโยบาย ภายในส่วนของโครงสร้างประชากรของประเทศไทย พบว่าสังคมไทยเข้าสู่การเป็น สังคมสูงวัย มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ โดยในปี ๒๕๖๓ มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุรวมกว่า ๑๑.๖ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๗ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยคาดว่าภายในปี ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓๓ ไทยจะกลายเป็น สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ที่มีประชากรอายุมากกว่า ๖๐ ปี สูงถึงร้อยละ ๒๐.๑ ของประชากรทั้งหมด สวนทางกับประชากรวัยเรียนและวัยแรงงานที่มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะกลุ่มอายุ ๓-๒๑ ปี ที่จะมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่องจนเหลือเพียงร้อยละ ๒๐.๖๖ ของประชากรทั้งหมดในปี ๒๕๗๐ หรือลดลงกว่า ๗๕,๐๐๐ คน ภายในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓๓ ทั้งนี้ การเข้าสู่สังคมสูงวัยอาจส่งผลให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุมักจะมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้สูงกว่ากลุ่มผู้มีอายุน้อย และการที่ประชากรวัยแรงงานที่มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง อาจนำมาซึ่งปัญหาขาดแคลนกำลังแรงงานในประเทศ ตอกย้ำความจำเป็นในการพัฒนาแรงงานต่างชาติมากขึ้น และส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมต่อประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขัน และผลิตภัณฑ์แรงงาน รวมถึงความต้องการงบประมาณเพื่อเป็นสวัสดิการรองรับวัยเกณฑ์ จำกัดรายการ พึงพึงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานและการคลังในด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

ในส่วนของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยในการพัฒนามีแนวโน้มที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลของการยกระดับสุขภาวะ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา และระดับรายได้ที่เพิ่มขึ้น ตามดัชนีการพัฒนามนุษย์ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สะท้อนว่าคนไทยทุกช่วงวัยมีความรู้ความสามารถโดยรวมเพิ่มขึ้น แต่กลับพบว่า มีทักษะด้านการอ่านหรือการศึกษาหาความรู้ลดลง และมีจำนวนเยาวชนที่ไม่ได้เรียนและไม่ได้ทำงานได้ ๆ เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ศักยภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์และไม่ได้รับการพัฒนา ซึ่งประดิษฐ์ด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอด จากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลลัพธ์ที่ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ ๑๕ ปี ทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบร้า นักเรียนไทยร้อยละ ๔๙.๕ อยู่ในกลุ่มไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีนักเรียนไทยเพียงร้อยละ ๐.๑๘ ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน ทั้งยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษาและตลาดแรงงาน และยังไม่มีระบบฐานข้อมูลอุปสงค์และอุปทานกำลังคนของประเทศเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนากำลังแรงงาน ที่จะช่วยระบุถึงสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีวะซึ่งเป็นสิ่งที่ภาคธุรกิจให้ความสำคัญมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา จึงเป็นข้อจำกัดในการผลิตและยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทางการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้น ที่มีแนวโน้มความต้องการทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น อาทิ ความรอบรู้ด้านดิจิทัล การจัดการข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ โค้ดดิ้ง รวมไปถึงทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพุทธิกรรม อาทิ ทักษะมนุษย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์

ทั้งนี้ แนวโน้มโครงสร้างประชากรที่คาดว่าจะมีกลุ่มประชากรวัยเรียนลดลง ส่งผลให้การขยายสถานศึกษาในเชิงปริมาณลดความจำเป็นลง และเป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพ ความเสมอภาค และประสิทธิภาพทางการศึกษา หากสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากรการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลและความแพร่หลายของการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มากขึ้น ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน อาทิ การเรียนรู้ทางไกล การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ที่สนับสนุนศักยภาพรายบุคคล ที่จะมีบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

จากการประเมินภาพรวมของบริบทและสถานะของทุนทางสังคมของประเทศไทย บ่งชี้ให้เห็นว่าในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง เพื่อมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม ด้วยการกระจายโอกาส สร้างความเสมอภาค และลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้ ความมั่งคั่ง เชิงพื้นที่ และโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจ โดยการกระจายการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ และเมือง เพื่อกระจายประโยชน์จากความเจริญทางเศรษฐกิจ กระจายโอกาสเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน โลจิสติกส์ และดิจิทัลเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและพื้นที่เมือง เพื่อให้คนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ทั้งการเข้าถึงแหล่งความรู้ แหล่งเงินทุน และสวัสดิการทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความช่วยเหลือกลุ่มประชาชนให้มีโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเรื้อรังและป้องกันการส่งต่อความยากจนไปยังลูกหลาน โดยเน้นส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพที่มีคุณภาพแก่เด็กและเยาวชนจากครัวเรือนยากจน พร้อมทั้งพัฒนาหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่มีการบูรณาการอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงในชีวิตให้ทุกคนในสังคมได้รับความคุ้มครองทางสังคมอย่างเหมาะสมเพียงพอ สามารถลุดพันจากความยากจนได้อย่างยั่งยืน ในส่วนของการลดความเหลื่อมล้ำของศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจนั้น ความมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถแข่งขันได้ และมีการเติบโตที่ยั่งยืน โดยพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ผู้ประกอบการไทยสามารถแข่งขันได้อย่างเป็นธรรม อาทิ การสนับสนุนทางเทคโนโลยีและกลไกทางการเงินที่เหมาะสมเพื่อให้เข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างทั่วถึง การยกระดับมาตรฐานและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์และบริการ การเพิ่มการเข้าถึงบริการและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ รวมถึงการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยสามารถเข้มแข็งเข้าสู่เครือข่ายห่วงโซ่คุณค่าระดับโลกได้โดยง่าย

๒.๓ บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยมีทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ทั้งนี้ หากมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินพอดี ทั้งในมิติด้านการผลิตและการบริโภค ซึ่งก่อให้เกิดของเสียและมลพิษในระดับที่เกินกว่าความสามารถในการรับของระบบนิเวศในพื้นที่ จนส่งผลกระทบให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเสื่อมโทรมลงนั้น อาจส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติในระยะยาวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยการมุ่งพัฒนาทางเศรษฐกิจในระยะหลักเป็นปีที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาที่เน้นผลประโยชน์จากการเดินทางเศรษฐกิจจนขาดการคำนึงถึงความยั่งยืนของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและขัดความสามารถของระบบนิเวศที่เพียงพอ และประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการยังอยู่ในระดับต่ำ มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง และสร้างมูลค่าเพิ่มได้น้อยกว่าที่ควร จึงส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติของไทยเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง ในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากของเสียและมลพิษที่ความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เป็นหนึ่งในปัจจัยกำหนดความสำเร็จที่สำคัญต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ของการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

การประเมินสถานการณ์ของทุนทรัพยากรทางธรรมชาติที่สำคัญของประเทศไทย พบว่า ทรัพยากรบ้ามี ของไทยมีแนวโน้มค่อนข้างคงที่ โดยมีสัดส่วนพื้นที่ที่ป่าไม้อุดมในช่วงประมาณร้อยละ ๓๑-๓๓ ของพื้นที่ทั้งหมด จากการปลูกป่าไม้ทดแทนได้ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่สูญเสียไปในแต่ละปี แต่ยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศไทย เมื่อพิจารณาแนวโน้มในระยะยาว พบว่าในอีก ๕ ปี ที่จะถูกทำลายป่าเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดของการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ไทย หัวใจในปัจจุบัน ปัญหาไฟป่าทั้งที่เกิดจากเหตุการณ์ทางธรรมชาติและฝีมือมนุษย์ได้ก่อภัยมาเป็นสาเหตุหลักของการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ที่มากที่สุดของประเทศไทย และมีแนวโน้มที่สถานการณ์ไฟป่าจะมีความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่นำมาซึ่งภาวะโลกร้อนจะส่งผลให้ภัยคุกคามต่อพื้นที่ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพที่ความรุนแรงเพิ่มขึ้นในอนาคต ในส่วนของ ทรัพยากรน้ำ ประเทศไทยมีการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งแหล่งน้ำผิวน้ำ และแหล่งน้ำใต้ดิน แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือน ส่งผลให้มีปริมาณการใช้น้ำเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำตามธรรมชาติทั้งจากการกระทำของมนุษย์และปัจจัยตามธรรมชาติ รวมถึงความแปรปรวนของปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี ทำให้มีปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ลดลง ส่งผลให้ปัญหากัยแลังเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีและมีแนวโน้มที่จะรุนแรงยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน ประเทศไทยยังคงประสบกับปัญหาน้ำท่วมอย่างสม่ำเสมอ แม้ในระยะที่ผ่านมาจำนวนประชากรที่ได้รับผลกระทบจะมีแนวโน้มลดลงแต่ก็ยังคงอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง เมื่อผนวกกับภัยธรรมชาติที่รุนแรงและภัยคุกคามที่เพิ่มขึ้น จึงยังส่งผลให้ปัญหาน้ำท่วมเป็นความท้าทายที่สำคัญอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้อย่างไรก็ตี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีแนวโน้มที่จะช่วยยกระดับการบริหารจัดการน้ำและสร้างโอกาสในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ อาทิ การใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ช่วยประหยัดน้ำ การใช้เทคโนโลยีที่สามารถเชื่อมโยงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในการบริหารจัดการน้ำสูญเสียในระบบส่งน้ำ รวมทั้งการคาดการณ์สถานการณ์น้ำให้มีความถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น

ในขณะที่ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการรักษาสมดุลของความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำและการรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางด้านการค้าและน้ำมันส่ง การท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่ที่ทำประมง พบว่าพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยซึ่งครอบคลุมพื้นที่ ๒๓ จังหวัด รวมประมาณ ๓,๑๕๗ ตารางกิโลเมตร อยู่ภายใต้ความเสี่ยงจากภัยคุกคามทั้งทางธรรมชาติและจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งการรุกล้ำพื้นที่ป่าชายเลน การปล่อยของเสียลงสู่ทะเลที่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษ สิ่งปฏิกูล และขยะพลาสติก รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ภาวะโลกร้อนกำลังเป็นภัยต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีนัยสำคัญ โดยส่งผลให้แนวปะการังเสียสมดุลตามธรรมชาติ และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่ความรุนแรงขึ้นในหลายพื้นที่

เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ของทุนทางสิ่งแวดล้อมของไทย พนบฯ การจัดการของเสีย เป็นความท้าทายสำคัญของการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรูปแบบการใช้ชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ปริมาณขยะในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปริมาณขยะระหว่างปี ๒๕๕๓ – ๒๕๖๒ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๒ ต่อปี เมื่อจะมีระบบการทำจัดขยะที่ถูกวิธีและมีการนำขยะกลับไปทบทวนเรียนใช้ใหม่เกิดตาม โดยในปี ๒๕๖๓ มีขยะที่ถูกกำจัดโดยย่างถูกต้องหรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพียงร้อยละ ๖๙ ซึ่งยังคงต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ภายในปี ๒๕๖๕ ส่งผลให้มีปริมาณขยะตกค้างจำนวนมากที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพแหล่งน้ำ สิ่งมีชีวิตในน้ำ ตลอดจนแหล่งน้ำผิวดินและทะเลในที่สุด ทั้งนี้ สาเหตุของขยะตกค้างมาจากศักยภาพของระบบการจัดการขยะที่ไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นตามอัตราการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ประกอบกับการขาดการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง จึงทำให้ไม่สามารถนำขยะไปใช้ประโยชน์ซึ่งได้อย่างเต็มรูปแบบ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีปัญหามลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝุ่นละอองขนาดไม้เกิน ๒.๕ ไมครอน ที่ส่วนใหญ่มาจากการเผาไหม้ที่ไม่สมบูรณ์ อาทิ การเผาขยะหรืออัสตุการเกษตรในที่โล่ง ไอลส์จากการถ่ายทอด การเผาไหม้จากเครื่องยนต์ดีเซล การปล่อยก๊าซเสียในภาคอุตสาหกรรม รวมถึงกัยธรรมชาติอย่างไฟป่า เป็นมลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นและมีปริมาณเกินค่ามาตรฐานเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะในพื้นที่เขตอุตสาหกรรมและเมืองใหญ่ที่มีประชากรและการจราจรหนาแน่น และปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อุตสาหกรรมหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดระยอง ที่ยังคงพบปัญหามลพิษทางอากาศจากการมีค่าเฉลี่ยสารเป็นชนิในพื้นที่ในระดับสูงเกินกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนดโดยตลอด นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๕เป็นต้นมา

สำหรับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่ท้าโลกให้ความสำคัญ คือ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก นั้น ประเทศไทยได้ประกาศเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภายหลังปี ๒๕๖๓ ที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ ๒๐-๒๕ เมื่อเทียบเคียงกับปริมาณก๊าซเรือนกระจกปกติที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปี ๒๕๗๓ (ค.ศ. ๒๐๓๐) หรือคิดเป็นการปล่อยก๊าซเรือนกระจกไม่เกิน ๔๕๕ ล้านตัน かるบอนไดออกไซด์เทียบเท่า ซึ่งนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ เป็นต้นมา แม้แนวโน้มปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมต่าง ๆ จะเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด แต่ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำกว่าประมาณการในปริมาณก๊าซเรือนกระจกปกติที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๖๑ ไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำกว่าปริมาณปกติที่คาดว่าจะเกิดขึ้นร้อยละ ๑๖ ซึ่งประสบความสำเร็จเนื่องจากมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงที่มาในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พบว่าสัดส่วนของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่มากที่สุดถึงร้อยละ ๗๕ มาจากการใช้พลังงาน ซึ่งมาจากการผลิตไฟฟ้าร้อยละ ๔๒ การคมนาคมขนส่งร้อยละ ๒๓ ภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้างร้อยละ ๒๐ ดังนั้น การผลิตไฟฟ้าและการคมนาคมขนส่งจะมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากต่อการควบคุมปริมาณก๊าซเรือนกระจกของไทย พร้อมกับการพัฒนาความสามารถในการตัดก๊าซเรือนกระจกของภาคป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งมีปริมาณการตัดก๊าซเรือนกระจก ๘๗.๓๓ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

อย่างไรก็ต้องให้สามารถบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางการค้าของประเทศไทยภายในปี ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๓๐) และบรรลุตามเจตจำนงในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูตรเป็นศูนย์ในปี ๒๖๐๘ (ค.ศ. ๒๐๖๕) ตามด้วย แต่งตั้งของนายกรัฐมนตรีต่อที่ประชุมสมัชชาธารรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๖ ประเทศไทยอาจต้องพิจารณาเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่มีความท้าทายยิ่งขึ้น พร้อมทั้งวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลงถึงร้อยละ ๔๐ หรือคิดเป็นปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่จะปล่อยได้ ๒๒๒ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าในปี ๒๕๗๓ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการพิจารณาปรับค่าเป้าหมายย่อย รวมถึงแผนดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะกลางเพื่อให้สอดรับกับเจตจำนงดังกล่าว ทั้งนี้ แนวโน้มของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและกระแสความตระหนักรู้ต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศจะส่งเสริมให้เกิดอุปสงค์ต่อพลังงานสะอาดเพิ่มขึ้น อันจะนำมาซึ่งโอกาสที่สำคัญในการลดก๊าซเรือนกระจกในระยะต่อไปของไทย โดยที่ภาครัฐจะต้องดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่การใช้พลังงานหมุนเวียนและรถยนต์ไฟฟ้าอย่างเพียงพอเหมาะสม

ดังนั้น แนวทางสำคัญสำหรับการพัฒนาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไป คือการเปลี่ยนผ่านเชิงโครงสร้างจากการเน้นผลทางเศรษฐกิจระยะสั้นไปสู่การเจริญเติบโตที่ยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาประเทศในอนาคตจะไม่สามารถแยกประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมออกจากภารกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมได้อีกต่อไป จึงต้องกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนในการมุ่งสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภค เพื่อลดการใช้วัสดุดินและลดของเสียจากการบ้านการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำลายความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ เป็นจุดเริ่มต้นสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก้าวหน้าควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อส่งต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีไปยังคนรุ่นต่อไปในระยะยาว โดยการส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจหมุนเวียนที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และสอดคล้องกับขั้นตอนการรับรองรับของระบบนิเวศอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไทย บนพื้นฐานของการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดของทุกภาคส่วน โดยอาศัยกลไกและมาตรการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เกิดการลงทุนสืบเชิญว่าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งผลักดันให้ภาคการผลิตปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจตามแนวทางทางเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ส่งเสริมให้ชุมชนห้องถังและเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมพื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและได้รับประโยชน์จากเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาโครงสร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตรอย่างยั่งยืนนอกจากนี้ การมีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ประชากรจำนวนมากพึ่งการดำเนินชีวิตรากเหง้าจากการเกษตร ประเทศไทยจึงมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งยังต้องเผชิญความท้าทายจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและภัยภัยที่ก่อให้เกิดการทำลายสมดุลของสิ่งแวดล้อม พร้อมกับความต้องการใช้น้ำที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เขตเศรษฐกิจ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่จะทำให้ความชื้นซ้อนยิ่งขึ้นในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยคุกคามจากภัยพิบัติทางธรรมชาติยังมีแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งและทำให้ความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต อาจนำมาซึ่งความสูญเสียและผลกระทบต่อทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างมหาศาล เป็นความเสี่ยงของการบริหารจัดการที่ไทยยังมีข้อจำกัดความสามารถและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานการณ์วิกฤตไม่เพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องแก้ไขด้วยการจัดการปัญหาที่ต้นเหตุ เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยส่งเสริมการใช้มาตรการเชิงป้องกันก่อนเกิดภัยในพื้นที่สำคัญ อาทิ การบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยประกอบการวางแผนเมือง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การให้ความรู้และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มศักยภาพประชาชนและชุมชนในการรับมือกับภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางธรรมชาติร่วมกัน

๒.๔ บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐ

ภายใต้การดำเนินงานของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งเป็นการพัฒนาทุนทางสถาบันของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคส่วนต่างๆ ได้ดีขึ้น อาทิ การปรับปรุงกระบวนการและรูปแบบการให้บริการสาธารณะในรูปแบบดิจิทัล การพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานภาครัฐ ทั้งนี้ ยังพบว่าประเทศไทยมีความโดดเด่นในการพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลและการอำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจ โดยในปี ๒๕๖๓ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ จากการสหประชาชาติ ให้อยู่ในอันดับที่ ๕๗ จากทั้งหมด ๑๙๓ ประเทศ ตีขึ้นจากอันดับที่ ๗๗ ในปี ๒๕๕๙

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงมีอุปสรรคที่ทำให้การพัฒนาประสิทธิภาพของภาครัฐไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร จากรายงานของสถาบันการจัดการนานาชาติที่สหท้อนถึงความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจและประชาชนต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ แม้ประเทศไทยจะสามารถลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีลงได้บ้างแล้ว และมีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีเพิ่มขึ้นก็ตาม โดยข้อจำกัดที่สำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพภาครัฐมาจากการปัญหาเชิงโครงสร้างการบริหารงานภาครัฐที่มีขนาดใหญ่ มีขั้นตอนกระบวนการตามระเบียบปฏิบัติของระบบราชการที่ล้าสมัย ไม่สนับสนุนการทำงานรัฐบาลดิจิทัลแบบครบวงจร การจัดเก็บและการเชื่อมโยงข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่เป็นระบบและบูรณาการ เนื่องจากแต่ละหน่วยงานยังต้องรับผิดชอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตนเป็นหลัก ทั้งยังยึดติดกับบทบาทการเป็นผู้ดำเนินการเองมากกว่าการให้ความร่วมมือสนับสนุน แม้จะมีหน่วยงานหรือภาคส่วนอื่นที่มีขีดความสามารถในการดำเนินงานเดียวกันได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงกว่ากัน ส่งผลให้ภาครัฐมีความช้าชักอนด้านบทบาทภารกิจระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีความแยกส่วนกัน ขาดการแบ่งปันหรือการพัฒนาระบบทั้งหมดร่วมกัน การยกเลิกหรือควบรวมหน่วยงานภาครัฐในกรณีที่ภารกิจเดิมหมวดความจำเป็นหรือมีความสำคัญลดลงก็เป็นสิ่งที่กระทำได้ยากและใช้เวลานาน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปรับเปลี่ยนภารกิจให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ยังมีกฎระเบียบและกฎหมายที่ล้าสมัยจำนวนมากที่ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน ทำให้ประชาชนและภาคธุรกิจต้องแบกรับดันทุนจำนวนมหาศาล ทั้งที่เป็นค่าใช้จ่ายจริงและค่าเสียโอกาสในการทำธุรกิจสูงถึง ๓๓,๔๑๖ ล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๘ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการยกระดับทุนทางสถาบันและการบริหารจัดการภาครัฐ คือประเด็นด้าน ความยั่งยืนทางการคลัง ซึ่งแม่ประเทศไทยจะมีเสถียรภาพทางการคลังที่ดี แต่แนวโน้มของการบริหารจัดการทางการคลังของประเทศไทยในระยะยาวยังคงมีความน่าเป็นห่วง จากโครงสร้างงบประมาณรายจ่ายของประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓ พ布ว่าประเทศไทยมีรายจ่ายประจำในระดับสูง เฉลี่ยร้อยละ ๗๔.๘ ทั้งยังมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรเฉลี่ยร้อยละ ๒๑.๑ ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในขณะที่มีฐานการจัดเก็บภาษีที่ค่อนข้างแคบ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของภาครัฐอย่างมีนัยสำคัญ โดยโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัยมากขึ้นจะยิ่งเพิ่มความท้าทายต่อการรักษาความยั่งยืนทางการคลัง เนื่องจากรัฐต้องจัดสรรงบประมาณด้านสวัสดิการและด้านสาธารณสุขเพิ่มมากขึ้น ขณะที่จำนวนวัยแรงงานที่ลดลงจะยิ่งมีผลต่อความสามารถในการเติบโตทางเศรษฐกิจและการจัดเก็บรายได้ของภาครัฐ โดยโครงสร้างการจัดเก็บรายได้และบริหารงบประมาณของรัฐที่มีข้อจำกัดนี้ เมื่อประกอบกับความเสี่ยงจากสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างรุนแรง อย่างเช่นผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ที่ส่งผลให้รัฐบาลมีแนวโน้มที่จะจัดเก็บรายได้สูงขึ้น ต่ำกว่าประมาณการเดิม ในขณะที่รัฐต้องดำเนินนโยบายและมาตรการการเงินการคลังจำนวนมากเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนและผู้ประกอบการ จึงทำให้มีแนวโน้มที่จะมีงบประมาณในการพัฒนาประเทศลดลง

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นด้าน ความมั่นคงปลอดภัยทางสังคม ของประเทศไทยที่น่าเป็นห่วง โดยประเทศไทยได้รับการจัดอันดับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในสังคมอยู่ในอันดับที่ ๑๖๓ จากทั้งหมด ๑๖๓ ประเทศ ขณะที่ดัชนีความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ของโลกแสดงให้เห็นว่าความมั่นคงทางไซเบอร์ของไทยมีอันดับลดลงจากอันดับที่ ๒๒ ในปี ๒๕๖๐ เป็นอันดับที่ ๔๔ ในปี ๒๕๖๓ จากข้อจำกัดทางศักยภาพของทั้งระบบบุคคลและองค์กรภาครัฐที่พัฒนาทักษะความรู้ความเข้าใจและสมรรถนะทางดิจิทัลได้ไม่ทันต่อการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ ซึ่งเป็นความท้าทายของภาครัฐในการลดข้อจำกัดเดิมและเสริมสร้างศักยภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐต่อไปในส่วนของทุนทางสถาบันในระดับประชาสังคมซึ่งบ่งบอกถึงเสถียรภาพและความเข้มแข็งของสังคมนั้น พ布ว่าประเทศไทยมีการพัฒนาเครือข่ายภาคประชาสังคมที่ค่อนข้างเข้มแข็ง มีระดับของการดำเนินงานอาสาสมัครและการช่วยเหลือแบ่งปันที่สูง ซึ่งมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการรับมือกับภัยคุกคามต่าง ๆ สะท้อนถึงพลังเชิงบวกทางสังคม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ดีของคนไทย อย่างไรก็ตาม ภาคประชาสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างเพียงพอและขาดการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบเท่าที่ควร และด้วยความผันแปรของพลวัตทางสังคมที่ความเป็นปัจเจกมีแนวโน้มสูงขึ้น ค่านิยมในสังคมที่เปลี่ยนไป และความก้าวหน้าของโลกออนไลน์ที่เดิบโตแพร่หลายและสื่อสังคมออนไลน์ที่เน้นความรวดเร็วในการเผยแพร่กระจายข่าวสารจนมีอิทธิพลต่อวิวัฒนาของคน

ในสังคมอย่างก้าวขวางของในปัจจุบัน นำไปสู่ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่เรียกร้องให้ภาครัฐพัฒนาการดำเนินงานให้ไปร่วมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความไม่สงบในสังคมขึ้นได้ง่ายหากเกิดกระแสสังคมที่ขาดความเชื่อมั่นในรัฐ เกิดเป็นแรงผลักดันให้ภาครัฐต้องยิ่งตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการให้สามารถเข้ามายังและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมภาคีการพัฒนาขึ้นเคลื่อนประเทศอย่างมีส่วนร่วม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อพื้นฟูความเชื่อมั่นในรัฐให้กลับคืนมา การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อส่งเสริมทุนทางสถาบันของประเทศไทยในระยะยาวของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงอยู่ที่การยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และทันต่อสถานการณ์ โดยเร่งปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถให้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐานแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม มีการเชื่อมโยงจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นได้อย่างมีบูรณาการ และมีธรรมาภิบาล เพื่อรักษาเดิมรากฐานทางสังคมและพื้นฟูความเชื่อมั่นในรัฐ เป็นการเสริมสร้างทุนทางสถาบันของประเทศ ซึ่งการปฏิรูปภาครัฐเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่ศринในสังคมส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ภาครัฐจึงต้องเร่งพัฒนาโครงสร้างสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการสาธารณะให้มีความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ร่วมกับการใช้ข้อมูลและกระบวนการมีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบายสาธารณะและการกำกับดูแลการดำเนินงานของรัฐให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดรับกับสภาพการณ์ที่ปรับเปลี่ยนไปได้อย่างฉับไว เพื่อเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ โดยภาครัฐต้องทบทวนบทบาทและกระบวนการทำงาน เน้นการพัฒนาสมรรถนะให้ยืดหยุ่นคล่องตัว เชื่อมโยง และเปิดกว้าง ควบคู่กับการพัฒนาข้อมูลและบริการภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกรวดเร็วและประหยัด เพื่อให้สามารถให้บริการสาธารณะที่มีคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเท่าทันต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชนและทุกภาคส่วน ซึ่งต้องมีการปรับระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลภาครัฐ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคคลากรให้มีทักษะที่จำเป็นในการให้บริการภาครัฐแบบดิจิทัล รวมถึงยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยหมวดความจำเป็น พร้อมกับการพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต เพื่อให้ประเทศไทยมีภาครัฐที่มีสมรรถนะ ทันสมัย คล่องตัว และตอบโจทย์ประชาชน สามารถเป็นปัจจัยผลักดันการพัฒนาและเศรษฐกิจประเทศได้อย่างแท้จริง

ส่วนที่ ๓

วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และหมุดหมายการพัฒนา

๓.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา

การพัฒนาประเทศไทย ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ให้สามารถก้าวข้ามความท้าทายที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ จำเป็นจะต้องเร่งแก้ไขจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่มีอยู่เดิม รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการรับมือกับความเสี่ยงสำคัญที่มาจากการเปลี่ยนแปลงของบริบททั้งจากภายนอกและภายใน ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที ด้วยเหตุนี้ การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทยในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมด้วยระดับนโยบายและกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลกและเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงได้กำหนดเป้าหมายหลักของการพัฒนาจำนวน ๕ ประการ ประกอบด้วยการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม มุ่งยกระดับชีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญ ผ่านการผลักดันส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม

๓.๑.๑ การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม มุ่งยกระดับชีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญ ผ่านการผลักดันส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ที่ตอบโจทย์พัฒนาการของสังคมยุคใหม่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงเศรษฐกิจท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายย่อยกับห่วงโซ่มูลค่าของภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาระบบนิเวศที่ส่งเสริมการค้าการลงทุนและนวัตกรรม

๓.๑.๒ การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพุทธิกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม และเร่งรัดการเตรียมพร้อมกำลังคนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต

๓.๑.๓ การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในเชิงรายได้ พื้นที่ ความมั่งคั่ง และการแข่งขันของภาคธุรกิจ ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่ม人群บางและผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและจัดให้มีบริการสาธารณูที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของภาคธุรกิจให้เปิดกว้างและเป็นธรรม

๓.๑.๔ การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน มุ่งลดการก่อมลพิษ ควบคู่ไปกับการผลักดันให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับชีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ตลอดจนลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางการรับอนุภัยในปี ๒๕๖๓ และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี ๒๖๐๘

๓.๑.๕ การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภัยได้บริบทโลกใหม่ มุ่งสร้างความพร้อมในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลา มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

โดยตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละเป้าหมายหลัก มีดังนี้	ตัวชี้วัด	สถานะปัจจุบัน	ค่าเป้าหมายในปี ๒๕๗๐
๑. การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม	รายได้ประชาติต่อหัว	๗,๐๘๙ เหรียญสหรัฐต่อปี (๒๒๗,๐๐๐ บาท)	๙,๓๐๐ เหรียญสหรัฐต่อปี (๓๐๐,๐๐๐ บาท) ในปี ๒๕๖๔
๒. การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่	ตัวชี้นิยมก้าวหน้าของคน (ประกอบด้วยตัวชี้วัดใน ๔ ด้าน ได้แก่ สุขภาพ การศึกษา ชีวิตการทำงาน รายได้ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ชีวิตครอบครัวและชุมชน การคุณภาพและ การสื่อสาร และการมีส่วนร่วม)	๐.๖๕๐ (ความก้าวหน้าของคนอยู่ในระดับปานกลาง) ในปี ๒๕๖๓	๐.๗๒๐๙ (ความก้าวหน้าของคนอยู่ในระดับสูง)
๓. การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม	ความแตกต่างของความเป็นอยู่ (รายจ่าย) ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุด ร้อยละ ๑๐ และต่ำสุดร้อยละ ๕๐	๕.๖๘ เท่า ในปี ๒๕๖๓	ต่ำกว่า ๕ เท่า
๔. การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ในปี ๒๕๖๒ การปล่อย ก๊าซเรือนกระจก ในภาคพลังงานและ ขนส่ง ลดลงร้อยละ ๑๗ เมื่อเทียบกับ ปริมาณการปล่อย ก๊าซเรือนกระจก ในกรณีปกติ	การปล่อย ก๊าซเรือนกระจกโดยรวม (ครอบคลุม ภาคพลังงาน/คุณภาพ และขนส่ง/กระบวนการ ทางอุตสาหกรรม/ การจัดการของเสีย) ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ เมื่อเทียบกับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกรณีปกติ
๕. การเสริมสร้างความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง	ตัวชี้นิรมสมท้อน ความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ๕ ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่		
ความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภัยได้บทโลกใหม่	๑) ขีดความสามารถของ การปฏิบัติตามกฎอนามัย ระหว่างประเทศและการเตรียม ความพร้อมฉุกเฉินด้านสุขภาพ	ร้อยละ ๘๕ ในปี ๒๕๖๓	ร้อยละ ๙๐ โดยสมรรถนะหลัก แต่ละด้านไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๘๐

โดยตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละเป้าหมายหลัก มีดังนี้	ตัวชี้วัด	สถานะปัจจุบัน	ค่าเป้าหมายในปี ๒๕๗๐
๒) อันดับความเสี่ยงด้านภัยมิอาภาย	อันดับเฉลี่ย ๕ ปี (๒๕๕๘-๒๕๖๒) เท่ากับ ๓๖.๘	อันดับเฉลี่ย ๕ ปี (๒๕๖๖-๒๕๗๐) ไม่น้อยกว่า ๔๐	
๓) อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล	อันดับที่ ๓๙ ในปี ๒๕๖๕	อันดับที่ ๓๐	
๔) อันดับประสิทธิภาพของรัฐบาล	อันดับที่ ๖๐ ในปี ๒๕๖๕	อันดับที่ ๑๕	

ทั้งนี้ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแต่ละเป้าหมายหลัก เป็นตัวชี้วัดร่วมที่ต้องการอาศัยการดำเนินงานจากหลายหน่วยการพัฒนาประกอบกัน และใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ของแผนในภาพรวม

๓.๒ หมวดหมายการพัฒนา

เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่ภาพของการขับเคลื่อนที่ขัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนาที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๓๓ จึงได้กำหนดหมวดหมายการพัฒนา จำนวน ๓๓ หมวดหมาย ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงลักษณะที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” หรือมุ่งหวังจะ “มี” เพื่อสะท้อนประเดิมการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการผลักดันประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” โดยหมวดหมายทั้ง๓๓ ประการ แบ่งออกได้เป็น ๕ มิติ ดังนี้

๓.๒.๑ มิติภาคการผลิตและบริการเป้าหมาย

- หมวดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
- หมวดหมายที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน
- หมวดหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก
- หมวดหมายที่ ๔ ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง
- หมวดหมายที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค
- หมวดหมายที่ ๖ ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน

๓.๒.๒ มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมวดที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

หมวดที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน

การพัฒนาประเทศในระยะ ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ ให้สามารถก้าวข้ามความท้าทายที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ จำเป็นจะต้องเร่งแก้ไขจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศไทยที่มีอยู่เดิม รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการรับมือกับความเสี่ยงสำคัญที่มาจากการเปลี่ยนแปลงของบริบททั้งจากภายในออกและภายใน ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากการใช้จัดที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที ด้วยเหตุนี้ การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม

๓.๓.๓ มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมวดที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

หมวดที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓.๓.๔ มิติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ

หมวดที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

หมวดที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

ความเชื่อมโยงระหว่างหมวดที่ ๓ ให้สามารถก้าวข้ามความท้าทายที่มีอยู่เดิม จำเป็นจะต้องเร่งแก้ไขจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศไทยที่มีอยู่เดิม รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการรับมือกับความเสี่ยงสำคัญที่มาจากการเปลี่ยนแปลงของบริบททั้งจากภายในออกและภายใน ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากการใช้จัดที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที ด้วยเหตุนี้ การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม

แผนภาพที่ ๔.๑ ความเชื่อมโยงระหว่างหมวดหมุนรายการพัฒนาภัยเป้าหมายหลัก

๑. การปรับโครงสร้าง ภาคการผลิตและบริการ สู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม	๒. การพัฒนาคน สำหรับโลกยุคใหม่	๓. การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาส และความเป็นธรรม	๔. การเปลี่ยนผ่านการผลิตและ บริโภคไปสู่ความยั่งยืน	๕. การเริ่มต้นร่างความสามาถ ของประเทศไทยในการรับมือกับ การเปลี่ยนแปลงและความท้าทาย ภายใต้บริบทโลกใหม่
๑. เกษตรและเกษตรแปรรูป มูลค่าสูง	๑. เกษตรและเกษตรแปรรูป มูลค่าสูง	๑. เกษตรและเกษตรแปรรูป มูลค่าสูง	๑. เกษตรและเกษตรแปรรูป มูลค่าสูง	๑. เกษตรและเกษตรแปรรูป มูลค่าสูง
๒. การห้องเพื่อย้ายเมืองคุณภาพ และความยั่งยืน	๒. การห้องเพื่อย้ายเมืองคุณภาพ และความยั่งยืน	๒. การห้องเพื่อย้ายเมืองคุณภาพ และความยั่งยืน	๒. การห้องเพื่อย้ายเมืองคุณภาพ และความยั่งยืน	๒. การห้องเพื่อย้ายเมืองคุณภาพ และความยั่งยืน
๓. ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า	๓. ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า	๓. การแพทย์และสุขภาพ มูลค่าสูง	๓. ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า	๓. ฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้า
๔. การแพทย์และสุขภาพ มูลค่าสูง	๔. การแพทย์และสุขภาพ มูลค่าสูง	๔. ประดุจการดำเนินการลงทุน และโลจิสติกส์	๔. ประดุจการดำเนินการลงทุน และโลจิสติกส์	๔. ประดุจการดำเนินการลงทุน และโลจิสติกส์
๕. ประดุจการดำเนินการลงทุน และโลจิสติกส์	๕. ประดุจการดำเนินการลงทุน และโลจิสติกส์	๕. วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข็งแกร่งได้	๕. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ	๕. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ
๖. อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และดิจิทัล	๖. อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และดิจิทัล	๖. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ และดิจิทัล	๖. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ	๖. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ
๗. วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข็งแกร่งได้	๗. วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมที่เข้มแข็ง แข็งแกร่งได้	๗. ความบากจนเข้มรุนแรง และความคุ้มครองทางสังคม	๗. เศรษฐกิจหมุนเวียนและ สังคมคาร์บอนต่ำ	๗. เศรษฐกิจหมุนเวียนและ สังคมคาร์บอนต่ำ
๘. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ	๘. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ	๘. เศรษฐกิจหมุนเวียนและ สังคมคาร์บอนต่ำ	๘. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ	๘. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ
๙. เศรษฐกิจหมุนเวียนและ สังคมคาร์บอนต่ำ	๙. ความบากจนเข้มรุนแรง และความคุ้มครองทางสังคม	๙. กำลังคนสมรรถนะสูง	๙. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ	๙. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ
	๑๐. กำลังคนสมรรถนะสูง	๑๐. กำลังคนสมรรถนะสูง	๑๐. กำลังคนสมรรถนะสูง	๑๐. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ
	๑๑. กำลังคนสมรรถนะสูง	๑๑. กำลังคนสมรรถนะสูง	๑๑. กำลังคนสมรรถนะสูง	๑๑. หันที่และเนื่องอัจฉริยะ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

มีทั้งหมด ๑๗ เป้าหมาย (Goals) ภายใต้หนึ่งเป้าหมายจะประกอบไปด้วยเป้าหมายย่อย ๆ ที่เรียกว่า เป้าประสงค์ (Targets) ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด ๑๖๙ เป้าประสงค์ และพัฒนา ตัวชี้วัด (Indicators) จำนวน ๒๓๗ ตัวชี้วัด (ทั้งหมด ๒๕๔ ตัวชี้วัดแม่ตัวที่ซ้ำ ๑๒ ตัว) เพื่อติดตามความก้าวหน้าของเป้าประสงค์ดังกล่าว

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

เป้าหมายทั้ง ๑๗ เป้าหมายประกอบด้วย

- เป้าหมายที่ ๑ : ขัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่
- เป้าหมายที่ ๒ : ยุติความทิวโท บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
- เป้าหมายที่ ๓ : สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคน ในทุกวัย
- เป้าหมายที่ ๔ : สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- เป้าหมายที่ ๕ : บรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมอำนาจให้แก่สตรีและเด็กหญิง
- เป้าหมายที่ ๖ : สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคนและมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืนคน
- เป้าหมายที่ ๗ : สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ที่ยั่งยืนในราคายี่่อมเยา
- เป้าหมายที่ ๘ : ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่ มีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน
- เป้าหมายที่ ๙ : สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุม และยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม
- เป้าหมายที่ ๑๐ : ลดความไม่เสมอภาคภายในประเทศและระหว่างประเทศ
- เป้าหมายที่ ๑๑ : ทำให้มีเมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน
- เป้าหมายที่ ๑๒ : สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
- เป้าหมายที่ ๑๓ : ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

- เป้าหมายที่ ๑๔ : อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหามุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- เป้าหมายที่ ๑๕ : ปกป้อง พื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อ้อย ยั่งยืนต่อสู้การ掠奪สภาพเป็นทะเลราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและพื้นสภาพดิน และหยุดยั่ง การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ
- เป้าหมายที่ ๑๖ : ส่งเสริมสังคมที่ส่งบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความ ยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ
- เป้าหมายที่ ๑๗ : เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและพื้นฟูทุนส่วนความร่วมมือระดับ โลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อ ๑.๓ แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนาภูมิจังหวัด /แผนพัฒนาจังหวัด

๑.๓.๑ แผนพัฒนาภาค

แผนพัฒนาภาคตะวันออก (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แนวทางการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นกำลังหลัก ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภาคตะวันออกอย่างยั่งยืน โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่สีเขียว ผลิต กำลังคนให้มีศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการรายย่อย

แนวทางการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาการเกษตรคุณภาพและผลตอบแทนสูง เชื่อมโยงสู่การผลิต อาหารปลอดภัย การผลิตพลังงานทดแทน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการตลาด ควบคู่ กับการพัฒนาระบบบริหารจัดการการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและการกระจายสินค้าเกษตร

แนวทางการพัฒนาที่ ๓ พัฒนาเมืองและพื้นที่ชนบทให้มีความทันสมัยและน่าอยู่พร้อมทั้ง ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมการเสริมสร้างความ ปลดปล่อยในชีวิตและทรัพย์สิน การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน การเชื่อมโยงการคมนาคมส่งอย่างไร้รอยต่อ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมและครบครัน

แนวทางการพัฒนาที่ ๔ รักษาและยกระดับพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนประเทศไทยให้มี มูลค่าสูง มีความมั่นคง และเป็นประตูเชื่อมโยงการค้า การลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมุ่งเน้นการเพิ่มนูลค่าการค้า ชายแดนและผ่านแดน การเสริมสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานบริเวณจุดผ่านแดน และการเพิ่มประสิทธิภาพ การเชื่อมโยงการค้าภายในประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

แนวทางการพัฒนาที่ ๕ เสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพ สิ่งแวดล้อม และการเพิ่มประสิทธิภาพการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าและยั่งยืน และการสร้างความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติได้อย่าง เหมาะสมและทันท่วงที ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๑.๓.๒ แผนพัฒนาภูมิจังหวัด

แผนพัฒนาภูมิจังหวัดภาคตะวันออก ๒ (จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว)

พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)

เป้าหมายการพัฒนาภูมิจังหวัด

๑. วิสัยทัศน์ (Vision) ของภูมิจังหวัดภาคตะวันออก ๒

“เมืองแห่งคุณภาพชีวิต

ศูนย์กลางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชุมชนและวัฒนธรรม

แหล่งผลไม้และเกษตรปลอดภัย”

๒. พันธกิจ (Mission)

๒.๑ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและบริการทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชุมชน และ วัฒนธรรมมีมาตรฐานสู่สากล

๒.๒ พัฒนาและเชื่อมโยงระบบโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มศักยภาพการ พัฒนาเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนในกลุ่มจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน

๒.๓ พัฒนาและส่งเสริมการเกษตรและสมุนไพรปลอดภัยอย่างครบวงจรโดยใช้ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมที่เหมาะสม

๒.๔ พื้นที่และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการพัฒนา อย่างสมดุล และยั่งยืน

๒.๕ พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนทุกช่วงวัยและเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

๓. เป้าประสงค์รวม (Ultimate Goals)

๓.๑ เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ

๓.๒ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมมีความเข้มแข็งเป็นฐานรากที่เอื้อต่อการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๓.๓ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสมดุล

๔. ตำแหน่งการพัฒนา (Positioning)

- เมืองแห่งคุณภาพชีวิต
- แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชุมชนและวัฒนธรรม
- แหล่งผลิตและปรุงรักษาอาหารปลอดภัย
- เมืองสมุนไพรแห่งเอเชีย
- ประตูการค้า การค้าชายแดน และการลงทุนเชื่อมโยงในกลุ่มจังหวัดและประเทศ เพื่อนบ้าน

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด

เป้าหมายการพัฒนาที่ ๑ : เมืองแห่งคุณภาพชีวิต

(๑) ตัวชี้วัด : ดัชนีความก้าวหน้าของคน (ด้านการศึกษา สุขภาพ ชีวิตครอบครัวและชุมชน) สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของประเทศไทย

(๒) ตัวชี้วัด : อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด (ร้อยละ)

(๓) ตัวชี้วัด : อัตราการขยายตัวภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ)

(๔) ตัวชี้วัด : มูลค่าผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว(บาท/คน)

(๕) ตัวชี้วัด : สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้กลุ่มจังหวัด

(๖) ตัวชี้วัด : ผลิตภัณฑ์แรงงาน (บาท/คน)

(๗) ตัวชี้วัด : อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)

(๘) ตัวชี้วัด : ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน (ร้อยละ)

(๙) ตัวชี้วัด : จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทย อายุ ๕-๑๙ ปี (ปี)

(๑๐) ตัวชี้วัด : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟู

(๑๑) ตัวชี้วัด : ปริมาณขยะในกลุ่มจังหวัด (พันตัน)

(๑๒) ตัวชี้วัด : ผลิตภัณฑ์แรงงาน (บาท/คน)

เป้าหมายการพัฒนาที่ ๒ : ศูนย์กลางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วิถีชุมชนและวัฒนธรรม

ตัวชี้วัด : รายได้การท่องเที่ยว (ล้านบาท)

เป้าหมายการพัฒนาที่ ๓ : แหล่งผลไม้และเกษตรปลอดภัย

(๑) ตัวชี้วัด : อัตราการขยายตัวภาคเกษตร (ร้อยละ)

(๒) ตัวชี้วัด : มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพิ่มขึ้น (บาท)

ประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ กำหนดประเด็นการพัฒนาในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๖๖-๒๕๗๐ จำนวน ๕ ประเด็นการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยงเชิงนิเวศน์ วิถีชุมชนและวัฒนธรรม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : เพิ่มขีดความสามารถด้านการค้า การค้าชายแดน และการลงทุนเชื่อมโยง EEC และประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรตามมาตรฐานความปลอดภัยอย่างครบวงจรและมีมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : รักษ์น้ำ รักษ์ป่า สร้างสมดุลแห่งสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคม การบริหารจัดการยกระดับคุณภาพชีวิตให้มีความมั่นคงปลอดภัย

๑.๓.๓ แผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดสารแก้ว

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสารแก้ว

เป้าหมายการพัฒนา (วิสัยทัศน์)

“เมืองชายแดนแห่งความสุข ดินเกษตรและสมุนไพรคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวชุมชน เชิงนิเวศ และอารยธรรมโบราณ ศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงอินโดจีน มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสารแก้ว

ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ลดลงต่อปี (ร้อยละ ๒๕)

ตัวชี้วัดที่ ๒ อายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีของประชาชนในจังหวัดสารแก้วเพิ่มขึ้นต่อปี (๐.๒ ปี)

ตัวชี้วัดที่ ๓ ร้อยละของจำนวนเกษตรกรที่ผ่านการประเมินเป็นต้นตามมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นต่อปี

(ร้อยละ ๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๔ ร้อยละของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เพิ่มขึ้นต่อปี (ร้อยละ ๕)

ตัวชี้วัดที่ ๕ ปริมาณน้ำที่กักเก็บได้ในแต่ละปี (ปีละ ๑๐๐,๐๐๐ ลบ.ม.)

ตัวชี้วัดที่ ๖ ร้อยละของรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นต่อปี (ร้อยละ ๕)

ตัวชี้วัดที่ ๗ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแต่ละปี (จำนวน ๒ แห่ง)

ตัวชี้วัดที่ ๘ ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนที่เพิ่มขึ้นต่อปี (ร้อยละ ๓)

ตัวชี้วัดที่ ๙ ร้อยละขององค์กรอุตสาหกรรมที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่เพิ่มขึ้นต่อปี

(ร้อยละ ๓)

ตัวชี้วัดที่ ๑๐ จำนวนการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของสภากาชาดไทย แห่งชาติ(จำนวน ๒ เรื่องจาก ๔ เรื่อง)

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัดสารแก้ว

ประเด็นการพัฒนาจังหวัดสารแก้ว (ประเด็นยุทธศาสตร์)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาคนงาน เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตสำหรับคนทุกช่วงวัยในทุกด้านความต้องการของชีวิตเพื่อสุขภาวะที่ดีรวมทั้งรายได้ สังคม และสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ : ๑. เป็นเมืองแห่งความสุข ประชาชนเป็นคนดี มีความรู้ มีสุขภาพดี รายได้ดี และสิ่งแวดล้อมดี
๒. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีทุกช่วงวัย ตารางชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นวิถีชีวิตปกติ Way of Life

๓. ประชาชนได้รับการบริการที่ได้มาตรฐานมีคุณภาพ และเกิดความพึงพอใจในการรับบริการ
เป้าหมายและตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จำกัด ลดลงต่อปี (ร้อยละ ๒๕)

ตัวชี้วัดที่ ๒ อายุคาดเฉลี่ยของการมีสุขภาพดีของประชาชนในจังหวัดสระแก้ว
เพิ่มขึ้นต่อปี (๐.๒ ปี)

แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์) :

๑. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ให้ครบถ้วนและสมบูรณ์ เพื่อให้ประชาชนมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๒. ส่งเสริมการตารางชีวิตของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนเป็นวิถี Way of Life

๓. ส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตามแนวพระราชดำริ (สีบ้าน รักษา ต่อยอด)

๔. สร้างเสริมสุขภาวะ และสิ่งแวดล้อมที่ดีในทุกช่วงวัย

๕. พัฒนาอาชีพและยกระดับผลิตภัณฑ์

๖. ยกระดับมาตรฐานการศึกษา ทั้งในและนอกระบบ

๗. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐในการบริหารและให้บริการประชาชน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาทักษะของเกษตรกร ปัจจัยการผลิต ศูนย์รวม และการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ได้มาตรฐานและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด เพื่อการยกระดับสินค้าเกษตรของจังหวัด

เป้าประสงค์ : ๑. เพิ่มคุณภาพและผลผลิตทางการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่

๒. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๓. มีสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

๔. มีการจัดจำหน่ายและกระจายสินค้าทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ

เป้าหมายและตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของจำนวนเกษตรกรที่ผ่านการประเมินเป็นต้นตามมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นต่อปี (ร้อยละ ๗๐)

ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่เพิ่มขึ้นต่อปี(ร้อยละ ๕)

ตัวชี้วัดที่ ๓ ปริมาณน้ำที่กักเก็บได้ในแต่ละปี (ปีละ ๑๐๐,๐๐๐ ลบ.ม.)

แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์) :

๑. บริหารจัดการแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบ ทั้งในเขตชลประทานและนอกชลประทาน

๒. ส่งเสริมการวิจัยเพื่อปรับปรุงคุณภาพพัฒนาสินค้าเกษตรและสมุนไพร

๓. พัฒนาเกษตรและสถาบันเกษตรให้มีทักษะ องค์ความรู้ การใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร และการเป็นผู้ประกอบการ

๔. ส่งเสริมการทางการเกษตรกรรมยั่งยืน

๕. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิต พัฒนาสินค้าเกษตรและสมุนไพร

๖. ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อลดต้นทุนการผลิต

๗. ส่งเสริมการแปรรูปหรือพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า

๘. พัฒนาและยกระดับสินค้าเกษตรและสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน

๙. เสริมสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายและประชาสัมพันธ์สินค้าการเกษตรและสมุนไพรทั้งในและต่างประเทศ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ ยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชื่อมโยงอารยธรรมโบราณ เพิ่มขีดความสามารถสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชนสุขาติวิถี

เป้าประสงค์ : ๑. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามรอยประวัติศาสตร์ที่เชื่อมโยงอารยธรรมโบราณ สืบสานวัฒนธรรมชุมชน

๒. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัย สร้างความมั่นใจและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดี

๓. เป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงเกษตร เชิงกีฬา และวิถีชุมชน

๔. มีการจัดกิจกรรมพิเศษหรืองานมหกรรม เพื่อส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวตลอดปี

แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์) :

๑. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เพียงพอและได้มาตรฐานปลอดภัย

๒. ส่งเสริมเครือข่ายภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวและสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

๓. ส่งเสริมพัฒนาทักษะวิชาชีพแก่สมาชิกชุมชน บุคลากรด้านการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการการท่องเที่ยว

๔. พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวโดยเข้ารับการตรวจประเมินคุณภาพตามมาตรฐานที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด

๕. พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย เพื่อเพิ่มทางเลือกในการท่องเที่ยวอาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงเกษตร เชิงกีฬา และวิถีชุมชน

๖. จัดกิจกรรมพิเศษหรืองานมหกรรมในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด อาทิ นิทรรศการแสดงสุขภาพ

๗. พัฒนาภาพลักษณ์การท่องเที่ยว ตามกลุ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

๘. พัฒนาแผนการตลาดเชิงรุก ผ่านสื่อดิจิทัล

๙. พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดที่ ๑. ร้อยละของรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นต่อปี (ร้อยละ ๕)

ตัวชี้วัดที่ ๒. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแต่ละปี (จำนวน ๒ แห่ง)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการบริหารจัดการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงอินโดจีน

เป้าประสงค์ : ๑. การประกอบกิจการ การค้า การค้าชายแดน และการลงทุนในจังหวัดสระแก้วมีบรรยายกาศที่ดี และเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์เชื่อมโยงอินโดจีน

๒. ภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดสระแก้วเป็นอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์) :

๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการคมนาคมและการขนส่ง เชื่อมกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน

๒. ส่งเสริมและสร้างบรรยายกาศในการค้า การค้าชายแดน การลงทุน และเชิญชวนให้ผู้ประกอบการนักลงทุนมาดำเนินกิจการในจังหวัดสระแก้ว

๓. ยกระดับการให้บริการพิธีคุลการและพิธีการตรวจคนเข้าเมืองเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดน

๔. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน ผังเมือง การค้า การลงทุน แรงงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop service – OSS)

๕. พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาฝีมือแรงงานของแรงงานท้องถิ่นและต่างด้าวให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน รวมถึงการอำนวยความสะดวกด้านการอนุญาตให้ใช้แรงงานต่างด้าว

๖. เตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงการตารางชีวิต/ การประกอบอาชีพ /การอยู่อาศัย /การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จะเกิดในเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแกร่ง

๗. ส่งเสริมนิคมอุตสาหกรรมระยะแกร่งให้เดินต่ออย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดที่ ๑. ร้อยละของมูลค่าการค้าชายแดนที่เพิ่มขึ้นต่อปี (ร้อยละ ๓)

ตัวชี้วัดที่ ๒. ร้อยละของโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับอุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ที่เพิ่มขึ้นต่อปี (ร้อยละ ๓)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ เสริมสร้างความมั่นคงเพื่อการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดน

เป้าประสงค์ : ๑. มีความมั่นคงปลอดภัยและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดน

๒. มีระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคง

๓. มีความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

๔. คนและชุมชนมีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง

แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์) :

๑. เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยจากภัยคุกคามในพื้นที่จังหวัดชายแดน

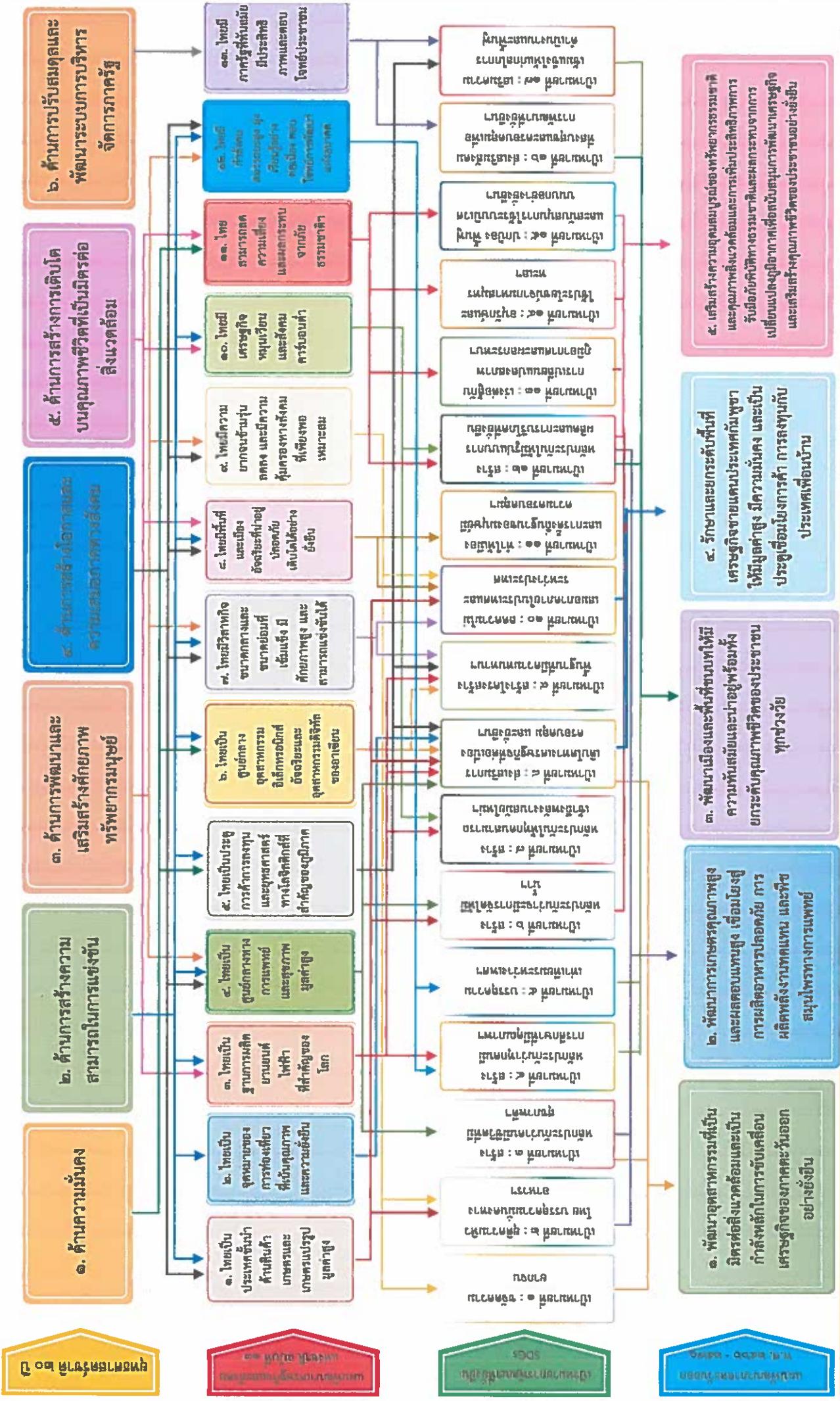
๒. เพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคงให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์สามารถใช้งานได้ทันทีและเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ

๓. เสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือที่ดีในระดับท้องถิ่นกับประเทศเพื่อนบ้าน (จังหวัด, ฝ่ายทหาร, ฝ่ายปกครอง, ฝ่ายพลเรือน)

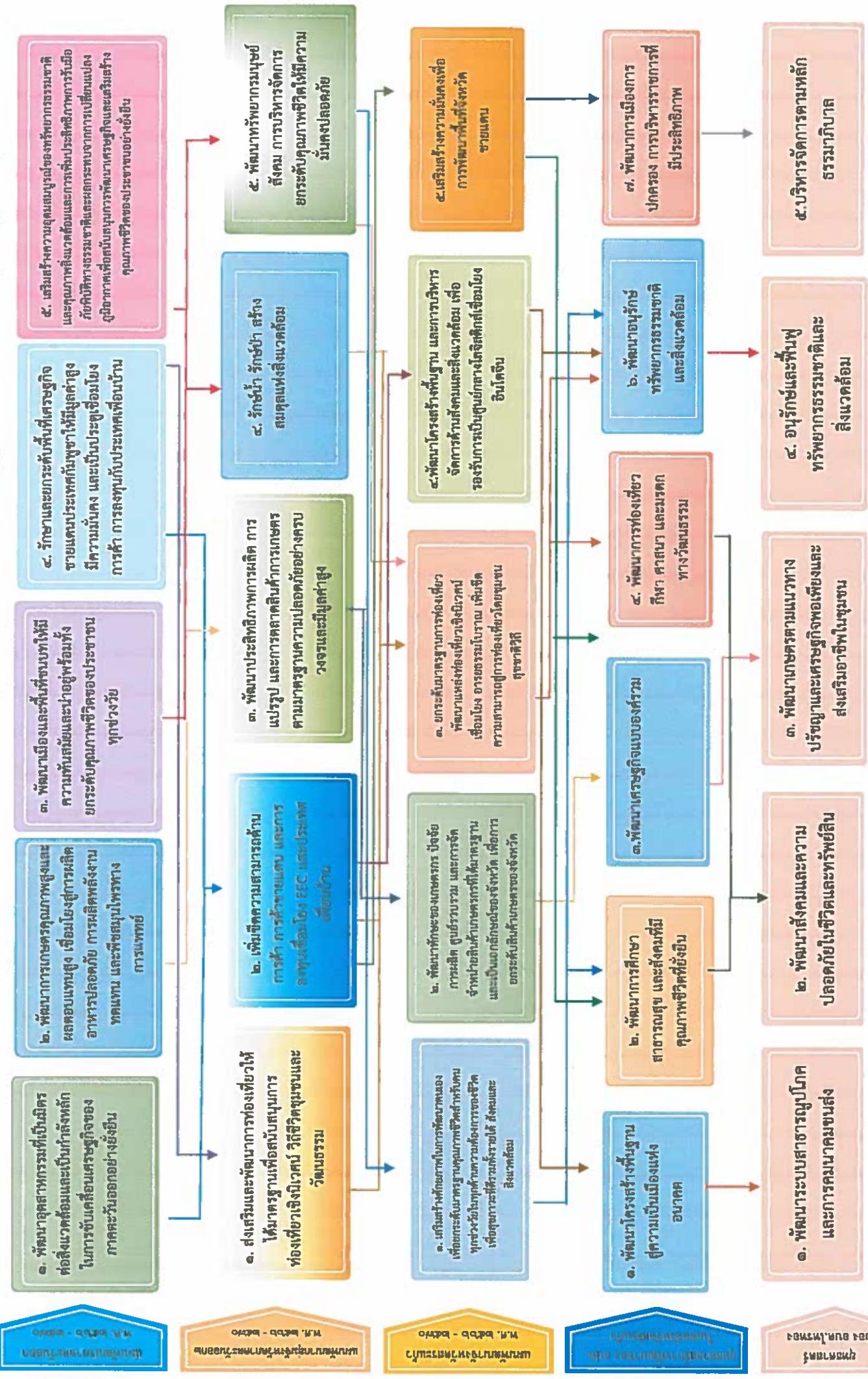
๔. เสริมสร้างศักยภาพคนและชุมชนให้มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง

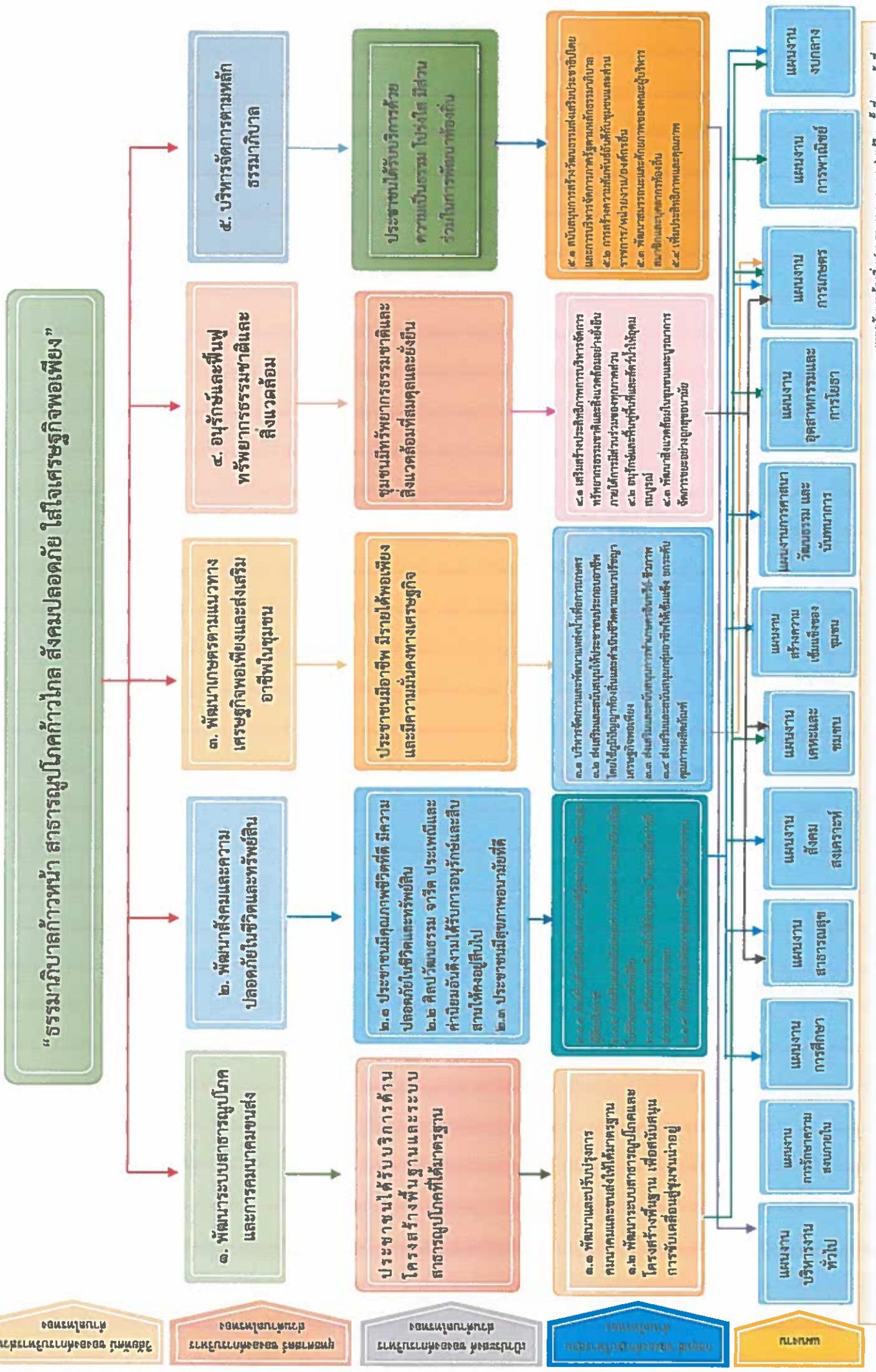
๕. สร้างตระหนักรู้ สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชาสร้างหักษะวิชาชีพในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงและภัยคุกคามให้ประชาชนในพื้นที่ชายแดน

ตัวชี้วัด : ตัวชี้วัดที่ ๑. จำนวนการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ของสภากาชาดไทย แห่งชาติ (จำนวน ๒ เรื่องจาก ๘ เรื่อง)

พ.ศ.๒๕๖๘ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม (เริ่มมายุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีและที่นับตั้งแต่ก่อตั้ง SDRC/แผนพัฒนาฯ) ที่เป็นมาจากการพัฒนาอย่างที่ต้องการที่สุด

ส่วนที่ ๓

การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ ๓

การนำแผนพัฒนาท้องถิ่นและยุทธศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัยเข้าไปสู่การปฏิบัติ

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นและยุทธศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัยเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

ที่	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๙	เป้าหมายการพัฒนา ที่ยั่งยืน(SDGs)	ยุทธศาสตร์จังหวัด	ยุทธศาสตร์ (อปท.)	กลยุทธ์	แผนงาน	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
๑	๒. ศ้านการสร้าง ความสามารถใน การแข่งขัน	มนต์หมายที่ ๕ ไทย เป็นประเทศค้าการ ลงทุนและดู ยุทธศาสตร์ทาง โลจิสติกส์ที่สำคัญของ ภูมิภาค	เป้าหมายที่ ๕ สร้างโครงสร้าง พื้นฐานที่มีความ หนาแน่น สำเร็จการ พัฒนาสังคมการ พัฒนาสหภาพแรง งานรองรับการเติบโต ที่คาดว่าจะมีความต้อง การอย่างต่อเนื่อง เช่นการปรับเปลี่ยน 产业结构และการ นวัตกรรม	๔. พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน แหล่งกำ นทรัพย์ ฯลฯ ให้ทั่วถึงทุกคน ที่คาดว่าจะมีความต้อง ^{การ} การคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อรองรับการเติบโต ที่คาดว่าจะมีความต้อง ^{การ} การคุณภาพชีวิตที่ดี เช่นการปรับเปลี่ยน 产业结构และการ นวัตกรรม	๑. พัฒนาแบบ สาธารณะปีศาจและ กระบวนการชุมชนส่ง ให้ทั่วถึงทุกคน ๒. พัฒนาระบบ สาธารณูปโภคและ โครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการ ซึ่งกันและกัน	๑. เศรษฐกิจ (ด้านบริการชุมชน) ๒. ฤทธิพลธรรมชาติ การโยธา (ด้านเศรษฐกิจ)	๑. เศรษฐกิจ (ด้านบริการชุมชน) ๒. ฤทธิพลธรรมชาติ การโยธา (ด้านเศรษฐกิจ)	

ที่	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓	เป้าหมายการ พัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	ยุทธศาสตร์จังหวัด	ยุทธศาสตร์ (อปท.)	กลยุทธ์	แผนงาน	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๑	๓. ด้านการ พัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์	มนต์หมายที่ ๔ ไทยยัง เป็นที่เหลียงมอง อัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้ อย่างยั่งยืน	มนต์หมายที่ ๓ สร้าง หลักประกันว่าค่านี้ ชีวิตที่นี่สุขภาพดี และส่งเสริมความ เป็นอยู่ที่ดีสำหรับ ทุกคนในทุกวัย	๓. เสริมสร้าง ศักยภาพในการ พัฒนาตนของ เพื่อ การต่อยอดอาชญากรรม ที่ร้ายสิน	๑. พัฒนาสังคม ^๘ และความปลอดภัย ในชีวิตและ ทรัพย์สิน	๑. สร้างเสริมต้าน สังคมลงเมืองเพื่อ ^๙ แก้ผู้ต้องรอการ ๒. สร้างเสริมและ สนับสนุนการรักษา ^{๑๐} ความสงบเรียบร้อย ^{๑๑} ในชีวิตและ ทรัพย์สิน	๑. รักษาความสงบ ภายใน (ด้านปริหาร หัวใจ) ๒. การศึกษา ๓. สาธารณสุข ๔. สังคมสังเคราะห์ ๕. เศรษฐกิจชุมชน ๖. สร้างความ ^{๑๒} เข้มแข็งของชุมชน	สำนักปลัด กองช่าง กองการศึกษาฯ

ที่	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๓	เป้าหมายการ พัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)	ยุทธศาสตร์จังหวัด	ยุทธศาสตร์ (อปท.)	กลยุทธ์	แผนงาน	หน่วยงาน รับผิดชอบทั้ง
๗	๒. ด้านการสร้าง ความสมารถใน การแข่งขัน	หนึ่งหมายที่ ๓ ไทย เป็นประเทศชั้นนำ ด้านศักยภาพและ ความสามารถทาง อาหารและ เกษตรแบบปรับเปลี่ยน สูง	เป้าหมายที่ ๒ ยุทธิ ความทิวทัศน์ฯ ด้านศักยภาพและ ความสามารถทาง อาหารและ ภาระต้นไปของน้ำ	๒. พัฒนาทักษะครา เบษตรรัฐ บุคลิก ผู้ประกอบการ และภูมิปัญญาฯ และการจัดทำน้ำยา สินค้าเกษตรที่ดี และส่งเสริมและ สนับสนุนให้ ประชาชนประกอบ อาชีพ โดยใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นและ ดำเนินมิชชันตาม แนวทาง	๓. พัฒนาภาคชุมชน ตามแนวทาง ประชุมฯเศรษฐกิจ อาชีวศึกษาและ ส่งเสริมน้ำยาพืชน ชุมชน	๓. บริหารจัดการ แหล่งพัฒนาแห่งน้ำ เพื่อการเกษตร ๔. ส่งเสริมและ สนับสนุนให้ ประชาชนประกอบ อาชีพ โดยใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นและ ดำเนินมิชชันตาม แนวทาง	๓. สร้างความ เข้มแข็งของชุมชน (ด้านบริการชุมชน และสังคม)	สำนักปลัด กองคลัง
	๓. ด้านการพัฒนา และริเริ่มสร้าง ศักยภาพ ทรัพยากรบุคุณ	หนึ่งหมายที่ ๗ ไทย วิสัยทัجจานด้วย และขนาดที่ เข้มแข็ง มีศักยภาพ สูง และสามารถ แข่งขันได้ อย่างยั่งยืน	เป้าหมายที่ ๗ คอมฟ ส์ต ขนาดที่ ๘ และสีสันค้าขายฯ มีรูปแบบการผลิต อย่างยั่งยืน	๔. การพัฒนา มาตรฐานและเป็น [*] เอกลักษณ์ของ จังหวัด เพื่อกำ ยการตับสินค้า เกษตรของจังหวัด เช่นกิจพอเพียง ๕. ส่งเสริมและ สนับสนุนคุณ อาชีพให้เข้มแข็ง ยกเว้นด้านความภ ผิดตัวกันฯ	๕. การพัฒนา มาตรฐานและเป็น [*] เอกลักษณ์ของ จังหวัด เพื่อกำ ยการตับสินค้า เกษตรของจังหวัด เช่นกิจพอเพียง ๖. การแก้ไข [*] สถานะของชุมชน (ด้านเศรษฐกิจ)	๕. การพัฒนา [*] มาตรฐานและเป็น [*] เอกลักษณ์ของ จังหวัด เพื่อกำ ยการตับสินค้า เกษตรของจังหวัด เช่นกิจพอเพียง ๖. ส่งเสริมและ สนับสนุนคุณ อาชีพให้เข้มแข็ง ยกเว้นด้านความภ ผิดตัวกันฯ	๕. การพัฒนา [*] มาตรฐานและเป็น [*] เอกลักษณ์ของ จังหวัด เพื่อกำ ยการตับสินค้า เกษตรของจังหวัด เช่นกิจพอเพียง ๗. การแก้ไข [*] สถานะของชุมชน (ด้านเศรษฐกิจ)	แผนพัฒนาชุมชน จังหวัดฯ

ที่	ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี	แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓	เป้าหมายการ พัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	ยุทธศาสตร์จังหวัด	ยุทธศาสตร์ (อปช.)	กลยุทธ์	แผนงาน	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๕	๓. ด้านการ พัฒนาและ เสริมสร้าง ศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์	พัฒนาภูมิภาคที่ ๔ ให้เป็นศูนย์กลางทาง การแพทย์และ สุขภาพอนามัยค่าสูง ชุมชน夷ที่ ๑๑ ไหയ ๕. ด้านการสร้าง การเติบโตบน คุณภาพชีวิตที่ เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม	เป้าหมายที่ ๖ สร้าง หลักประกันว่างาม การจัดให้มั่นคงและ สุขอนามัยสำหรับ ชุมชน夷ที่ ๑๒ ไห夷 สามารถลดความเสี่ยง และผลกระทบจาก ภัยธรรมชาติและภัย คุณภาพชีวิตที่ดีให้กับ คนทุกช่วงวัยในทุก ด้านความต้องการ ของชีวิตเพื่อสุข ภาวะที่ดีรวมทั้ง รายได้ สังคม และ สิ่งแวดล้อม	๗. เสริมสร้าง ศักยภาพในการ บริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และการเมือง อย่างยั่งยืน ภายใต้ การมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วน	๗. อนุรักษ์และ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าและ สัตว์น้ำให้ดูดี สมบูรณ์	๓. เสริมสร้าง ประสิทธิภาพการ บริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ๔. การเกษตร (ด้าน ^{เศรษฐกิจ})	๑. สร้างความ เข้มแข็งของชุมชน (ด้านบริการชุมชน และสังคม) ๒. การเกษตร (ด้าน ^{เศรษฐกิจ})	สำนักปลัด กองคลัง

ที่	ยุทธศาสตร์ชาติ ปี ๒๐ ปี	แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓	เป้าหมายการพัฒนา ที่ปรับยืน (SDGs)	ยุทธศาสตร์จังหวัด	ยุทธศาสตร์ (อป.)	แผนงาน	หน่วยงาน รับผิดชอบหลัก
ด	๔. ด้านการสร้าง โอกาสและความ เสมอภาคทาง สังคม	หมวดหมายที่ ๗ ภาคธุรกิจที่มี ประสิทธิภาพ และ ตอบโจทย์ประชาชน ๖. ด้านการปรับ สมดุลและพัฒนา ระบบการบริหาร จัดการภาครัฐ	เป้าหมายที่ ๑๑ ส่งเสริมสังคมที่สืบ สุขและยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ ยั่งยืน ให้กุศล เชิงคุณค่าและจรรยา ณะสัรัสสถาบันที่มี ประสิทธิภาพ รับผิดชอบและ ครอบคลุมในทุก ระดับ	๕. เศริมสร้างความ มั่นคงเพื่อการพัฒนา พื้นที่จังหวัดชายแดน ดูโอกรายบคุณ เพื่อการพัฒนาที่ ยั่งยืน ให้กุศล เชิงคุณค่าและจรรยา ณะสัรัสสถาบันที่มี ประสิทธิภาพ รับผิดชอบและ ครอบคลุมในทุก ระดับ	๕. บริหารจัดการ ตามหลัก ธรรมาภิบาล การบริหารจัดการ ภาคธุรกิจและโครงสร้าง มกีบล ๒. การสร้าง ความสัมพันธ์อันดี กับชุมชนและส่วน ราชการ/หน่วยงาน/ องค์กรอื่น	๑. สนับสนุนการสร้าง วัฒนธรรมส่งเสริม ประชาริป迤แล การบริหารจัดการ ภาคธุรกิจและโครงสร้าง มกีบล ๒. การสร้าง ความสัมพันธ์อันดี กับชุมชนและส่วน ราชการ/หน่วยงาน/ องค์กรอื่น	สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง กองการศึกษาฯ

หมายเหตุ เน้นเดินรายละเอียดตามแผนพัฒนาครบทุกจังหวัดทั่วประเทศ ฉบับที่ ๑๓, เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และกลยุทธ์
ตามหนังสือกราฟิกฯ ที่ มก ๐๘๙๐.๓/๊ ๖๐๙๖ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕